

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (A' miniszteri felelősség meghatározása. Szerény észrevételek, Pest, martius 22én. — Pest-megyei közgyűlés és határozata. Mozgalom Székesfejervár, Győr és Pécs kir. városokban. Országgyűlés: Nádori jelentés a' küldöttség eljárása eredményéről, kerületi tanácsok.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

A' miniszteri felelősség meghatározása.

Sokan nálunk a' felelős miniszterből valami korlátlan hatalmu lényt akarnak csinálni, és csak akkor látnak felelőséget lehetségesnek, ha a' felelettel tartozónak teljesen szabad kéz engedtetik, 's a' végrehajtás eszközésére tőle függő hivatalnokok vannak szolgálatára.

A' felelősségnek megvannak saját föltételei's határai. A' miniszter felelős, hogy mást nem tesz mint a' mit a' törvény parancsol, de a' mit ez nem tilt, az még azért nekie nem szabad. 'S ha a' törvény végrehajtására mind azon eszközöket fölhasználta, miket a' törvény kiűzött, ugy ebben van felelősségének tárgya és meghatározása 's ennél tágabb kört neki engedni nem lehet, ha csak önkény uralkodását nem akarjuk.

Föülről emanált burocracia és nem a' nép által választott's neki felelős tisztviselők, csupan választáson 's nem egyszersmind utasításra alapított parlament mellett, lehetlen a' valódi népképviseleti kormány. Mert a' hivatalnokok befolyása a' választásokra 's a' miniszterek befolyása a' választottakra csak nevét hagyja fen a' kormány-felelősségnek, de azt a' élet ily intézetek mellett valóságban nem tapasztalja.

„A' megyei vagy községi tisztviselő felelős a' közgyűlésnek megbízása értelmében, 's így az országgyűlésnek szinte csak ily határozottságban lehet felelős a' miniszter“ 's épen azért is szükséges az évenkénti országgyűlés, hogy nemcsak számot kérjen, hanem hogy mindenkor rendelkezhesék is a' teendőkről.

Szükséges hogy a' végrehajtás is, mint minden, a' néptől vegye eredetét 's nem a' kormány által adassék a' népnek egy új burocracia képében. — Egy czélszerű alkotmányban nemcsak egy hivatalnok rendszernek, de az egész népnek kell életben nyilatkozzalag organisálva lenni, különben lesz a' tömegnek juxta positiója, de nem önkormányzatu organisált nemzet. Ezért szükséges különös figyelmünkre méltatnunk helyhatósági rendszerünket, mely életet ad a' részeknek 's megátalja a' centrumnak tulságos és tulnyomó kifejlését, mint az Franciaországban történik, hol Páris minden 's a' többi semmi, mi a' bitórlásnak 's önkénynek egy új faja. —

A' népi kormányrendszerben mindenki felelet terhe alatt van: a' képviselő ugy mint a' végrehajtó és bíró, sőt maga a' nép is felelős önfentartásának, az igazságnak 's a' tökéletesedés pályáján haladó emberiség czéljának.

Legyen tehát felelős miniszteriumunk municipalis rendszerünknek következetes kiegészítése, nem pedig föllorgatása.

Alkotmányos országban kormányozni nem egyéb, mint a' törvények gyakorlásba vételét eszközölni, ki ennél többet akar, az nem szabhat határt a' felelősségnek 's nem a' végrehajtó hatalomnak. Ha felelősséget akarunk, akarnunk kell föltételeit is.

Szerény észrevételek.

A' törvényhozás a' felelős kormány megalapításában egyik czélját elérvén, mostani szerkezetében nem érzi magát hivatottnak arra, hogy az általános alkotmány-reformot bevégezze. Itt e' nagy munka asztalánál az összes nép küldötteinnek kell megjelenjen; ezt az igazság, az eszme igazsága kívánja.

Azért az orsz. gyűlés néhány nap mulva szét fog oszlani, a' jövő teendők egyszerűsítése 's biztosítása tekintetéből e' következő intézkedéseket végzendvén be: a) az új kormányzati rendszernek a' felelős miniszteriumnak törvény általi körülírását és megállapítását. b) A' Pesten rövid idő alatt tartandó országgyűlésnek képviseleti alapra fektetett szerkesztési módját; c) A' közös teherviselésnek minden közterhekre nézve az ország minden lakosaira egyenlő leendő kiterjesztését 's életbe léptetését; d) Az urbéri viszonyoknak a' magán-birtokosokra nézve közállományikárpótlás mellett megszüntetését; e) Az ország belbékéje és szabadságainak fenntartása végett a' nemzeti őrségnek azonnali föllállítását, f) A' censura eltörlésével a' sajtószabadságnak eskütszéki institutio által biztosítását.

E' pontokat azért irtuk ide ismétlőleg, hogy evidentiában tartassanak. — Mi e' pontokat a' dolgok jelen pillanatában csak helyesléssel kísérhetjük; mennyire azonban ezek a' majd összeülőldő nemzeti gyűlésnek némileg eljárás alapvonásokul szolgálódnak, — fölhivatva érezzük magunkat némi szerény megjegyzésekre.

A' 4ik pontban, hol az urbéri viszonyok megszüntetése mondatik ki, mennyiben t. i. a' birtokrendszer szándékoltatik pangó apathiájából kiemelteni, hogy a' szép czél: gazdaggá, önállóvá, munkássá tenni az országot és népét, nemcsak félig, de egészen eléressék, 's míg egyik osztály érdekében teljesítetik a' kor igénye, az alatt a' másik rész saját- és közös haza érdekében buzgó 's annyi éves vágyai se hanyagoltasának éle: főleg kívánatos lenne, hogy az urbéri viszonyokkal egyszersmind a' nemesi birtokok iparán zsbasztva csüggő ősiség is eltöröltessek, v. legalább a' nemzetiség 's birtok biztosítása végett czélszerűleg módosítsassék.

Birtokrendszerünkön 's birtokosok jóllétén csupan az urbériség megszüntetésével csak félig segítettünk, mert míg a' paraszt szabadon rendelkezik földje hantiról, addig a' nemes tulajdonjogi bizonytalanságban kénytelen habozni. Ezen ipari 's anyagi emelkedést súllyesztó institutioira a' század rég kimondotta ítéletét hazánkban, az összes sajtó véleménye is egysült számuzetésében, vagy legalább czélszerű módosításában, sőt a' törvényhozásszövegén is számos szózat elvileg megszüntetettnek nyilatkoztatá az, mostan tehát nem lehet az előteendők sorából azt kifejejteni.

Avagy tán a' bonyodalmaktól ijedne vissza közbizalommal bíró törvényhozásunk? Ezen ügy a' sajtó utján majminden részleteiben tisztába van hozva, 's talán nem bonyolultabb, mint az urbériség. Mennyiben pedig az idő forradalmi szint öltött, midőn a' törvényhozásnak hosszas codificatio kba bocsátkoznia sem ideje sem kedve, legalább egy általános vonással lehetne is kellene is segíteni a' bajon, mert ezek ajkírói zeng hozzánk ez iránt a' szózat, melyet meg kell hallgatni és teljesíteni, ha a' dicső kezdetnél egy nagyszerű bukásnak nem akarunk gödröt ásni.

Az urbéri viszonyokkal együtt szüntessék meg tehát, vagy legalább czélszerűen módosítsassék, a' mennyire t. i. az a' birtok 's nemzetiség biztosítása kívánja, az ősiség is. Egyiket a' nép, másikat a' nemesség java kívánja. Vétessenek figyelembe classificatio nélkül, mert az igazság egyszerű 's classificatiót eszméje nem tud.

Azon pontra, hol a' sajtószabadságról tétetik említés, a' „Nemzeti Ujság“ tegnap számában tett javaslattal megelőztünk: de annál jobb, mi a' jó véleményt, föllülről vagy alulról, elvrokonink vagy elleneinkől jőjön, szívesen üdvözöljük, valamint lapársunk javaslatát is készséggel aláírjuk. Azt mondják: a' sajtó szabadság, 's így mindent megnyertünk, mert ez teremtett és terem közvéleményt, — ez egy edzi egészszé a' szétszört nemzeti erő; egy pillanatalatt kisodrotta háromszáz ezer ember kezéből a' szuronyt, meghozá a' szabadságot, ismétleti annak előnyeit és kötelességeit 'stb 'stb.

Mind igaz, szent igaz! De a' közvélemény általános megteremtése, a' szétszört nemzeti erőnek egy vaseszszé forrasztása, a' szabadság megörökítése előnye és kötelességében csak félig nyeretett meg az által, hogy az írott betűk szabadon szedetnek ugyan ki minden censori surlások nélkül. De a' szokatlan világosságnak e' nálunk ismérrelten sugárban még csak a' főváros osztozhatik, ellenben a' vidékek, mellyek pedig szinte tetemes részei az összes nemzeti erőnek, a' cselekvő közvéleménynek, 's mellyek nélkül a' központ minden lelkesedése és bajnoki tartása mellett is csak töredék, melly a' körülmények viharainak sokáig ellenállni nem képes — mondom — a' vidékek a' szabad sajtó malasztit csak gyéren — hetenként kétszer vehetik; és e' fősvénykedés, e' szellemi fukarság nem elég az üdvösségre. Tehát

Posta-rendszerjavítás kell, mely egy példány hirlap félévi elhordásaért ne olly tetemes postabért, 's reá még 24 pkr mint beirási díjt követeljen 's ezen nagy taksáért kétszer h e t e n k é n t a z t á n — nagy lustán, és sok hiánnyal szállítsa el a' lapokat: hanem olcsó árért, 's különösen addig, míg az összes nemzeti gyűlés törvényleg nem intézkedik ezen igen nagy fontosságu kérdésben, ha lehetséges a' kincstár kára nélkül, i n g y e n történjenek a' szétküldések, ugy is eleget adozott már az olvasó közönség sokszor a' legponatlanabb szállításokért; hiedelmünk szerint ezen kis időszak nem okozandna deficitet a' kormány financiajában. Tapasztalás szerint ugy is az olcsó fillérposta (penny post) más országokban kétszeresítette sőt háromszorosította is az előbbihez képest a' postajövedelmet.

Röviden: rendeztessék a' postarendszer, mint a' sajtószabadság universalis hatásának sine qua nonja 's mivel e' munka sok egyéb miatt rögtön el nem intézhető, a' mostani törvényhozás csak ideiglenes megszüntetését vagy csökkentését mondaná ki's a' felelős kormány utasíthatná e' kérdésben kész törvényjavaslattal tisztelni meg az összes nemzeti

gyűlést. — Így leend sajtószabadságunk nem félig, hanem egészen. —

Tagadhatlan, hogy végre hanyatló törvényhozásunknak teljes eloslása előtt előintézkednie kell mindazon fő igénypontokról, mik a' népkedély ingerült állapotának megnyugtására elkerülhetlenül szükségesek. Ez egyik föladata törvényhozásunknak 's a' törvényhozás e' föladatát meg is érte. A' törvényhozás 's a' nemzet minden rendű és rangu osztálya rég sürgeti már a' soár csökkentését; ezt a' materialis érdekek épen ugy kívánják, mint a' postabér-csökkentést a' szellemiek. E' kívánatot nem lehet izgékony állapotunkban figyelembe nemvenni, 's a' fölleség áremelést megszüntetni 's minthogy oka rég megszűnt, meg kell szünni az okozatnak is. Egyszersmind a' bukott kormány számadásra lenne vonandó a' fillérekért, miket az ország ismérrelten czélokra olly sokáig áldozott.

Ezt főleg a' szegény népnek még szegényebb zsebe kívánja. Bünt követ az el, ki fölleit az általános kérelem előtt bedugja.

Végre az 5dik pontot szándékosan hagyám utolsó észrevételnek, 's ezt azért tetém, mert ellene megjegyzés csak az lehet, hogy már ezelőtt fél századdal nem birhattunk nemzetiséget organisálni. Igen! A' szent igazság és elvek támasza ezen őrségben vagyon, 's azért miután annak lehető mielőbbi rendezését az országos rendek is kimondák, 's így a' nép akaratának nagyszerű cselekvényét sanctionálták — legfőbb kötelességeket teljesítik minden hatóság polgárai, ha tüstint a' nemzetiség rendezése 's alakításához fognak. Ime Pesten a' sajtószabadságnak alig 8ik napját éljük, 's már is közel 5000 nemzetőr léptethető egyetlen parancssóra ki ha kell, rövid beszoktatás után, a' csatasíkra is. Ezek mind katonák, a' haza, a' nemzet katonái, ezek eleven typusza a' nagykoruságnak, mellynek biztosító oklevelét az idő és saját nem szunnyadó erőnk irta alá. Erre számíthatunk éjjel és nappal, egészségben 's jó és rossz időben; ok a' miénk szívvél vértel lélekkel, kiket nem napi zsold ösztönöz a' legszebb kötelesség teljesítésére, hanem édes övéik: apáik, anyjaik, hőlyeik, gyermekeik, testvéreik, rokonaik, családi tűzhelyeik, 's házi szent isteneik, a' szabadság lángérezete, a' haza üdvözítő szeretete, az öntagadás ereje, a' lemondás dicsősége, a' lélek nagysága és számos több olly benső sajátság, miket emberben — géppé törpített teremtvényben a' napi zsold nem ébreszthet. — A' francziát kijátsza kormányra, megszegte a' szerződést, mellyet a' juliusi napok vére szentesített — ez jogtalanság volt; a' nép önézésre ébredt, fellázadt, reformot kiáltott's nem hallgattak rá. Torlaszokat emelt, szétverték; tán nevelték is. És fölkel a' nemzeti őrsereg, 'shallván, hogy vészben forog a' haza: fegyvert fog, 's csak háromszázan egy tömegben azt kiáltják éljen a' reform! és a' dolog mindjárt fordult, a' kormány megbukott, a' trón ledőlt. Egész Német- és felső Olaszország alkotványt kap; Bécs felelős miniszteriummal sajtószabadságot vi ki's Magyarország a' felelős kormány kikiáltása előtt a' sajtószabadságot jogaiba állítja.

Ezt mind a' nemzetiség eszközlé. Polgári bün lenne tehát megalakításával késedelmezni 's várni formulázandó törvényczikkelyre; midőn az elv ki van már mondva 's léte-síve is. A' pesti nemzeti őrségen az országos küldöttség f. hó 19én ünnepélyes szemlést tartott 's helyeslé rendszerítését; egyébkint is a' már fenálló osztályokat könnyű leend a' szabályokhoz idomítani; ez nem leend nagysándori csomó. — Megalakítás a' fő dolog.

De hazánk polgári közt, istennek hála, több a' lelkes, mint a' gyáva; 's most már nem is halálos vétek a' vélemény szabad kimondása. Ezen lelkesek megértendik hivatásukat a' Kárpátok és Adria közt és tul a' Királyhágón 's ekkor — én hiszem — rövid harmincz napos időköz alatt legalább 100 ezer nemzetőr álland csatakészen élni, halni égve a' hazáért, királyért, alkotványért.

Melly nemzetnek több száz ezer fegyverese van házi kertjéből minden perczen fordítható a' haza szolgálatára 's védelmére, az orsz. nemzet nagy, erős, dicső és halhatatlan; az ne féljen az idők zivatartól, mert jőjön bár a' vész éjszakaról vagy keletről — ő mentve lesz.

Tisztelettel maradtam Pesten martius 22kén 1848b. Királyi Pál nemzetőr.

Pest, martius 21kén.

A' megyének összes közönsége ma tartá rendes közgyűlést; mellyben a' népelem egyenes befolyásának a' nem rendek is — ősi ohajtásuk nyomán — megnyiták ajtaikat, 's a' zöld asztalnál megjelenhetés mindenkinek bevallott joga. Ezen már többé nem hallgatóság, hanem határozó elem jelen-

létében felolvasott nádor-főispán ó fenségének levele, melyben a felelős kormányának ó fels. általi megadataról tudósítottunk, s ennek nyomán első felelős miniszternek gr. Batthyányi Lajosnak a törvényhatóságokhoz intézett első körlevele is. Ezen levelek folytán Nyáry Pál mint a törvényhatóság alelnöke előterjeszté a végzemenyeket, miket e le- vélkelte előtt és után a közrend fenntartása érdekében czél- szerűnek látott ő és a kisgyűlés tenni. Utána Kacsovics La- jos pestvárosi főjegyző az összes városi lakosság nevében üdvözlé a megye közönségét s köszönetet mondott a mar- tius 15-kei események vezetőinek, a lelkes fiatalság és bizo- dalom embereinek. Gyurkovics szintezzen értelemben nyi- latkozott.

A körülmények mostani állapotához mérten Patay József rövid de velős bevezetés után köv. indítványokat tón: a) Ha az országgyűlés két hétnél tovább tartana, Pestre tele- pedjék át. b) A magyar katonaság külföldről a hazába hi- vandó vissza. c) A megbukott viszonyok közt megállapított közkeresetek szüntessenek meg. d) Magyarország ismerje el a francia köztársaságot. e) A moszka propagandának eleje vétessék, s részesei hazaárulóknak nyilvánítottassanak. f) Pest- megye követei az előbbi kormány ellenében tett hivatal nem vállalási esküjök alól mentessenek föl g) végre hogy a nádor és miniszterelnök személye iránt bizalom szavazzassék.

Ezen pontokhoz Egressy S. még kimondatni akarta, hogy Pestre jöven az országgyűlés az maradjon együtt mind addig, míg az új választások megtörténnek; és Irinyi Józ- s. kimondandónak javaslá Magyarországnak mind bel- mind kül- politikájára nézve Ausztriától függetlenítését. Besze J. a figyelemet a nemzetorségi eszmére vezetvén, ennek alakítá- sát kisebb községeknél is eszközöndőnek véleményezé; és Halász Boldizsár központi és vidéki csendbiztosító választ- ványok felállítását javaslá.

Ezen indítványok elnökiel határozatán ki ez által ugyszólván a kiváltságos Pestvármegye megszűnt s Nyáry Pál kijelentése szerint — van helyette ós népgyűlés, és a végrehajtás élén egy állandó választvány, mely a felsőbb- ségnek, miként neki a vidéki választványok — felelős; — egyszersmind határozatott: keressék meg a miniszter, hogy az idegen színek és jelek az egész országban mielőbb nemzetiekkel váltassanak fel; az eddigi címek megszűnnek; s az egyszerű szó léptetik életbe, mint miniszterelnök ur stb. A felség és aralkodó családja mindazáltal eddigi cí- mőket megtartandják.

Pest megyének 1848-ki martius 21-én tartott köz- gyűlésében hozott határozat: Pestmegye közönsége az alkotmányos élet s abból kifolyó szabadság kifejlése, s az országnak mind szellemi, mind anyagi érdekeiben hátrama- radása fő akadályá és okául egy részről az eddig nem létezett független felelős miniszterium hiányát tekintvén, másrészt pedig az országgyűléseknek fenállt s eddig nem képviseleti alapra fektetett szerkezetét tartván; midőn a közelebbi ese- mények folytán látja, hogy az ország ügyeinek független kor- mányzására felelős miniszterium alakítása rendeltetett, és midőn a követi kar nyilatkozatából arról is tudomással bír, mi- szerint az együtt ülő országgyűlés a törvényhozó hatalom- nak képviseleti alapra fektetését azonnal elintézendő kérdé- sül tüzte ki: hon felvirágzására ápoltt reményeit a teljesebb pillanatához érni örömmel tapasztalja.

Pestmegye közönsége illy értelemben polgári köszö- netet és bizalmat szavaz nádorispán ó cs. kir. főhercezségé- nek a főleg erélyes közbevetése által kivívott nagyszerű eredményekért. — Bizalmat szavaz továbbá a már létező fe- lelős gróf miniszter-elnök urnak, — s annak ismét alkotvá- nyos elvei által előidézett ezen polgári bizalomban remény- teljes várakozást táplál az iránt, hogy nemcsak az ország bel- igazgatására nézve járand el a közjó érdekében, hanem a külügyekre vonatkozóban is aként intézندی működését, mi- kép azt a nemzet becsülete, s a már Európa szerte diadal- maskodó elvek szentsége, és nemzetek szabadságának szent ügye kívánja. — E megye közönsége reményt táplál ezek folytán ahoz, hogy az új felelős miniszterium az ország füg- getlenségét minden más országokkal viszonyokban, — s minden az eddigi kormány által a nemzet befolyásán ki- vül tett cöltesek ellen teljesen biztosítandja és fenntartandja, — a francia nemzetnek isméri, és bármely nemzet által ön- jogi megszerzésére és biztosítására teendő törekvéseket dur- va erővel akadályozni nem engedendi, legkevésbé enge- dendü pedig, hogy a magyar katonaság — melyre a jelen bel körülmények közt a nemzetnek szüksége van, s mely ennél fogva mielőbb haza hozandó — más tartományok kivi- vandó szabadságának elnyomására alacsony eszközül hasz- náltassék. —

Pestmegye közönsége bizalmat szavaz még az ország- gyűlési alsó táblának, s így saját követeinek is, s e bizalom alapján felfogva a jelen rendkívüli körülményeknek rendkí- vüli intézkedéseket igénylő helyzetét, követeit felhatalmazza,

hogy kifejlődhet s előre nem is látható körülmények közt ismert, és elég kezességet nyújtó elveik s jellem-szilárdsá- guk és belátásuk szerint működjenek, s innen a teendő- re nézve ezental részletes utasítást ne várjanak. — És minthogy a felelős miniszterium felállításával az eddigi nemzet ellenies kormány teljesen meg- szüntetett, s a helyett egy önálló nemzeti kormányzati rend- szer alakítván, ezazalkotványos élet kifejlődése ellenségeül nem tartathatik: a megye közönsége kijelenti: mikép köve- teit az országgyűlésre történt küldetésük alkalmakor az ez e- lött fenállott kormány irányában tett eskü által kötelezettek- nek, egyáltalán nem tartathatja, s azért őket esküjök alól a fe- lelős miniszterium kormányzása irányában teljesen és vég- kép fölmenti s ez iránt őket értesítettüi rendeli. —

Egyébiránt az ez alkalommal fölmerült tanácskozások folytán következő megállapodások történtek: 1) Az orszá- gosan elfogadott képviselet alapján, a megye terében a megyének minden lakosa tanácskozási és szabazati joggal bír. 2) A nemzeti őrségnek felszólítás és szabad hozzáfáru- lás útján az egész megyében azonnali felállításra rendeltetik. — 3) E nemzetőrségnek alakítása és rendezése, nemkülön- ben a törvényes rend és csendfentartására ügyelvéssel Nyá- ry Pál rendes elnökle és Patay József, Klauzál Gábor ale- nöklete alatt Ágoston J. Appel J. Bakos Ambrus, Balla End- re, Beniczky Ödön, Borsodi Endre, Csengery Antal, Csizma- dia Mihály, Degre Alajos, Derra Anasztáz, Egressy Sámuel, Ensel Sándor, b. Eötvös József Farkas János, Fejes János, Fé- nyes Elek, Grósz őrnagy, Gyurkovics Máté, Hajni Pál, Hajos Sándor, Halász Boldizsár, Jankovics György, Jókay Mór, Il- key Sándor, Irinyi József, Kecse Péter, Kendelényi Károly, Kacsovics Lajos, b. Kemény Zsigmond, Koleda András, Ka- szelik András, Kiss László, Nádas István, Nagy Lajos, Pod- maniczky Armin, Pergel Ferencz, Petőfi Sándor, Rottenbil- ler Leopold, Tanárky Gedeon, Tóth Gáspár, Valero Antal, Valheim János, Vahot Imre, Vörösmarty Mihály honpolgárok azon hozzáadással bizatnak meg, hogy mennyiben a körü- mények a tagok szaporítását igényelnék, azt önmagok eszkö- zöljék. 4) A hon fővárosában lefolyt események s a létező jelen állapot is a nemzetőség fölfegyverzését tevén kivá- natossá: gróf miniszterelnök ur fölszólítandó az országban feyvertárok megnyitására, s a feyvertéreknek a hatóság- gal működendő választvány felelőssége és kezelése alá- datására. 5) Az említett események és állapot az együtt ülő országgyűlésnek Pestre áttételét is sürgetőleg kívánván, gróf miniszterelnök ur arra is fölszólítandó, hogy mennyiben a törvényhozás által tárgyalásul kitűzött pontoknak törvénye- sítése legfeljebb 14 napon túl haladna, a törvényhozás át- tele azonnali eszközöltessék. 6) Gr. miniszter-elnök ur még arra is fölszólítandó, miszerint a középületeknél eddig az or- szág függetlenségének és nemzetiségének lealacsonyító gunyául alkalmazott ausztriai színeknek és császári jelek- nek az ország három színével és ezimerével fölesereltetése eszközöltessék, fölszólítandó. 7) Hogy az alkotványos sza- badságot korláti közt némelly megyékben történt eljárásokért kereset alá fogott honiak a vädkereset alól fölmentesse- nek. 8) A hatóságok és hivatalnokok irányában eddig hasz- nált hosszú czimezések s megszólítások megszüntetnek s e- zental a hatóságoknak és hivatalnokoknak a legrövidebb polgári és hivatali czimezés és megszólítás adassék. — A kir. ház tagjainak fenálló czime és megszólításának alakja azonban épségben hagyatik. — Végre 9) E határozat hir- lapok útján közönségesítettüi határozatott, —

Jegyzette Balla Endre, főjegyző.

Hétfőn mart. 20-án a magyar tudom. academia tartá rendkívüli kisgyűlést nyilvánosan számos hallgatóság je- lenlétében. A reform. és változtatások rögtönző napjait élvén, az academiára is rá került a sor zárkózott köréből kilépni a nyilvánosság terére. Reform mellett nyilatkoztak tehát tudós polgártársaink is; a levelező tagok a választások, és szava- zatokba egyenes befolyást nyertek. Nemzeti zászló fog az aca- demiai terem egyik ablakából kifüggesztetni borura derü- című fölirattal. E gyűlés részleteiről lapunk külön cikke szöland. —

A m. academia, mart. 20-án tartott rendkívüli üléséből az országos legújabb változásokra vonatkozólag, következő hálaföliratokat intézett ó Felségéhez, a fens. Nádorhoz, a miniszter-elnökhöz és az országgyűléshez:

I. Felséges Ur! A magy. academia, mint a magyar tudományos értelmiség egyik képviselője, elutasíthatlan er- kölcösi parancsnak engedelmeskedik, midőn azon atyai ado- mányért, mellyel a magyar nemzetet legújabb boldogita- ni méltóztatott, legforróbb hálafeljezését Felséged kir. trón- jánál leteszi.

A magyar szív több nagy király emlékezetét őrizte meg. De birodalmunk első rendezője után Felségednek volt a legmagasabb hivatás fenntartva: hogy miután már e- lébb a nemzetiséget ősi jogaiba beiktatá, most az alkotványt

melly eddig csak egy töredéké volt, a nagy egésznek is, va- lamennyi millióira kiterjeszse, ellenséges érdekü osztályok és népek aggregatumból érdekek és jogok egyenlősége ál- tal egybeforrasztott egy nagy nemzetet alkosson; ennek valóságos nemzeti és független kormányt adjon; az eszmének pedig, isten e legmagasabb adományának, százados bilincse- it öszszetörje. Mert Felséged érezte, hogy nincsen szebb és dicsőbb sors: mint egg erős, független és szabad nemzet imádott királyának lenni, kinek védei, a szabad férfiu bizodalma, hálája, szeretete, erősebbek a világ minden feyverténél. És így midőn Felséged a nagy szót kimondá, a magyar nemzetnek második megalapítója s ezzel nemcsak legdicsőbb de legszeretettebb királyja is lett.

Fogadja Felséged a magy. academia hálájának e leg- forróbb adóját; fogadja azt nemcsak a szabadságért, mellyel e nemzetet új életre szőlította; hanem azon bizodalomértis, mellyel hazánk legelső fiát saját hatalmával felruházni; és azon becses ajándékért, melly szerint a független ma- gyar kormány élére a nemzet férfit állítani atyai kész- séggel méltóztatott.

Felséged és a nemzet közt nincs többé választó fal; s e nemzet példát fog adni a világnak, mint kell és lehet a függetlenséget hűséggel párosítani. Isten tartsa Felségedet az emberi kor véghatáraiig Pesten stb.

II. Felséges Ur! A magy. europai státuséletének ez- redik évében, külön érdekü osztályok és népek aggregatu- mából egy nemzeté, és százados alárendelt, függő állásából kiemelve, független szabad országgá lett.

Fenséges Nádor! A magyar nemzet jól tudja, kinek kö- szöni e nagy művet vég sikerében, ismeri a férfit, ki ha- zája fölzsabeditásában kereste minden örömét s élte legtöbb dicsőségét,

Ha van igazságos intéző a föld felett, úgy Fenségednek véghetetlen boldognak kell lennie, neve pedig, mint e haza jótévője, történetünk tábláiba örök betűkkel van bevésve.

Fenséged nagy emlékezetüi Édes Atyja mennyei öröm- mel néz le elődei lakából, és szellemi ajkain e szók lebegnek: Ez az én igaz fiam, ki engem megdicsóit a hazában.

Fenséged gyémánt kapocs a nemzet és király közt: mint illyen nem fogja engedni hogy a viszony, mellyet a sza- badsziv szeretete szó, valaha idegen kéz által fölbontassék.

Fenséged ótalma alatt a mag ki fog kelni, s hatalmas lombozatának árnyai alatt egyboldog nemzedék áldandja Fen- ségedet még akkor is, midőn többé már nem leszünk.

Fogadja Fenséged az academiának, mint a magyar tu- dományos értelmiség egyik képviselőjének öröm- és hála- kifejezését kegyesen. Az academia nem volna rendeltetésé- hez hű, ha e nagy perczben némán nézné az átalakulást, melly a szellemet eddigi nyűgeiből kiszabeditván, ezt is, magát is, igaz emberi méltóságába beiktatta.

Isten örökődék Fenséged élte fölött s engedje meglát- nia a gyümölcsöt mellynek fáját ültetni fenséges elszánás- sal segítette. Kelt Pesten, stb.

III. Méltóságos gróf miniszter-elnök! Midőn nemzetünk élete hosszú küzdések után ez új phasisba lépe; a magyar nemzeti Akademia méltányolva e boldog fordulatnak a szel- lemre viszszazható, éltető erejét: hazafüi köteletségének tart- ja Méltóságodhoz a hála és bizodalom e néhány sorát intézni.

A hálának, Méltóságos gróf miniszter-elnök! Ön iránt, ki tanácsosal, munkával s állandó kitéréssel hathatósan se- gitette ez új kornak hazánkra derítését.

Bizodalmanak! mert Méltóságod értelmi nagy előnye, szilárd akarata és tiszta hazafisága biztos zálogai egy jobb kornak, mellyet Ön az új, nemzeti kormány élén előteremteni kész is képes is.

O szép idöket éltünk mi, méltóságos gróf! de súlyosa- kat is! Ön felfogja a feladást, melly Méltóságodnak az új- j születés roppant munkája körül jutott, egész nagyságában és életfontosságában, de egész nehézségében is.

Méltóságod t. i. felelős e nemzet javáért, de viszont az utókornak felelős a nemzet is, mellynek szigorü kötelessége Önt képviselői által támogatni, hogy szerencsésen felépthes- se az új alkotványt, melly minden igazságos érdekek kiméleté- vel jótéteményeiben a nemzet egészét fogja részletetni s ta- mogatni a közvéleménnyel, hogy a rendet, békét, s ezek paizsa alatt a közfelvirágzást a haza minden lakóinak bizo- tosíthassa.

És enge lje meg Méltóságod, hogy az academia e nagy műbeni fáradozásai között a tudomány és irodalom ü- gyére is kikérje éltető figyelmét. Az irodalom az, melly a mult századot álmából fölkellette, melly a nyelvet s vele a nem- zetiséget bizonyos haláltól ótta meg, melly az elméket e nagy átalakulásra elkészítette s az irodalom van egy részt meg- hivatva, hogy e nagy nyereseményeket szellemi hozzájárulásá- val lékes fejlődésünkben előmozdítsa.

Az academia érzi, milly osztályrész jut neki e segély- munkában. Ahoz pedig mindenek előtt jelen szük állapotai- ból ki kell emeltetnie.

De a részletesen s e z inté- génybe ven- zését kegye- raink szolgál- kademiai ü-

IV. A képviselője kötelessége- ját a haza- Meg-

m. országgy- percz óta k- g y ü l é s n- szes kíváns-

Hálát- ceseségü els- a' közboldo-

Hála- érzésének s- álmot is fö-

Hála- bátorsággal- rül feltorny- nemzetnek- nélkül kiví-

Igy e- gyedül lak-

Engel- röm, hála- mia is, mel-

sét teljes en- X A' s z- maradni, de-

jok alatt ö- d e z t e k -

hangra's t- van egyszer-

magokat b- lül fronte a-

gen is jog- szabad eme-

csak egy n- sével mino-

ságot's ön- czoknak ne-

teniók akk- ziad polgár-

titiót szer-

1) A- diplomati-

de viszont-

tessék el-

szabad ha-

független-

kali viszon-

igazgatás-

esi püspö-

tessék be,

bályokban

hassanak.

De addig is, míg e' testület, saját igazgatósága utján részletesen terjeszthetné elő szükségait és terveit, méltóztatásuk ez intézetnek tudományos ügyekben segéd munkáját igénybe venni: minden esetre pedig azon mély tisztelet kifejezését kegyesen fogadni, mellynek országos tanúként e' soraink szolgáljanak. Kelt 1848 mart. 20. tartott rendkívüli akademiái ülésünkben 'sat.

IV. Atyjai a' hazának! A' magyar academia, mint egyik képviselője a' magyar tudományos értelmiségnek, hazafiúi kötelességét teljesíti, midőn a' nemzet képviselői iránti háláját a' haza előtt kifejezni siet.

Meg van czáfolyva tett által a' rágalom szava, melly a' m. országgyűlést egy töredék képviselőjének hirdette: e' percz óta be van Európa előtt bizonyítva, hogy az országgyűlés név valóság, hogy a' magyar rendek a' haza összes kívánságainak kifejezői voltak.

Hálát, atyjai a' hazának, azon nagylelkű és nagy bölcseségű elszántsáért, mellyel önkök az alkalmat megérteni és a' közboldogság részére kibányászni tudták és akarták.

Hála különösen azon férfinak, ki bátor volt önkök közérzésének szavakat adni, 's olly lelkes szavakat, mellyek az álmodat is fölkelteni 's a' fagyott felolvasztani hatalmasak voltak.

Hála végre önkök küldötteinek, kiknek olly magasztos bátorsággal 's a' legtisztább hazafiság erélyével a' trón körül feltornyosított akadályokat szerencsésen elmozdítani 's a' nemzetnek olly átalakulást biztosítani sikerült, millyen vér nélkül kivíva még soha nem volt.

Igy éreznek a' milliók, kik önkök által nem többé egyedül lakói, hanem polgárai is e' hazának!

Engedjék meg önkök Atyjai a' hazának! hogy a' közörm, hála és bizalom kifejezői közé vegyülhessen az academia is, melly csak e' percztől fogva leszen képes rendeltetését teljes erejéből valóítani. Kelt Pesten 'stb.

A' szerbek szinte nem kívánván a' közmozgalomból kimaradni, de abba belé olvadni sem kívánván—nehéz zászlók alatt összcsoportozván egy díszmenetet rendeztek a' főbb utcákon, de éltelesséik viszhangra's tömegük szaporodásra nem igen talált. Ennek meg van egyszerű oka; mert a' szerbek mint nemzet akarják magokat bemutatni 's mint nemzet Magyarország határain belül fronte arroganti jogokat követelnek, miket Szerbiában igen is joggal igényelhetnek, a' hol szerb nemzetnek minden szabad ember által elismertnek, de Magyarországon, hol csak egy nemzet van, 's ez a' magyar, melly férfias föllépésével minden néposztályinak a' martiusi napokban szabadságot 's önállást vívott ki—csupán itt lakó szerbek vagy ráczoknak neveztetetnek. Ezt figyelemből nem kell vala tövesztetniük akkor, midőn balga hevíktől tulragadtatva — a' század polgárisodó szellemével sokban ellenkező következő petitiót szerkesztettek: Szerb nemzet kívánságai.

1) A' szerbek a' magyar nemzetiséget 's magyar nyelv diplomatikai méltóságát Magyarországon igenis elismerik; de viszont azt kívánják, hogy a' szerb nemzetiség is ismértessék el 's minden dolgaik és tanácskozásaikban nyelvök szabad használása törvényleg biztosítottassék. 2) Vallásunk függetlensége szabadsága 's más hazai keresztény vallásokkal viszonzos egyenlősége, szentegyház szabad rendezése és igazgatása, az egyházi nyelv biztosítása. 3) A' megürült bácsi püspökség hivatala még nemzeti congressus előtt töltesse be, jövendőben pedig a' püspökségek az egyházi szabályokban meghatározott szünidőn tul megürülve ne maradjassanak. 4) Zárdánk birtokaikkal együtt törvénybe igttassanak 's elvett birtokaik adassanak vissza. 5) Hogy mind első mind fölbbviteli bíróságú szent székekhez aránylagos számmal és szavazati joggal összes dolgaikban, világi egyedek is alkalmaztassanak. 6) A' görög n. e. vallás bármilly vallási, kiváltképen pedig sz. Unio kicsapongásitól mentve legyen, és a' szentegyházak, mellyek igényvita alatt állnak, g. n. e. híveknek adassanak vissza. 7) Iskoláink és népnevelés független rendezése és igazgatása. 8) Nemzeti congressusunk évenként tartassék. 9) Nemzeti congressusunk minthogy már el van határozva, késedelem nélkül összeülhessen, és abban világiak osztályából száz, egyháziak közül huszonöt, határvidékből pedig ötven képviselő, és pedig ezen utóbbiak közül husz katonai, harmincz pedig polgári rendű egyed választassék. 10) Congressusban a' tanácskozási nyilványosan tartassanak. 11) Kérelemjog, miszerint nemzeti congressusból bármilly petitió felsége elibe terjeszthetessék. 12) A' nemzeti iskolák föfelügyelője és az ugynevezett nemzeti 's iskolai alapítványok felett örködő segédek (assistentes) a' nemzeti congressusban választassanak; összes nemzeti és Ausztriában létező alapítványink szabad rendszeresítése, igazgatása és rendelkezése. 13) Érsekünknek 's püspökeinknek országgyűlési szavazat és ülési jog méltóságukhoz képest és hivataloskodási kor szerint a' római kath. érsekek és püspökök közt adassék meg. 14) 1792: 10. tcz. életbe léptessék 's a' szerbek magash törvény és közhatóságokban alkalmaztassanak. 15) A' kikindai és tiszamelléki kerületek országgyűlésre követeket a' t. kk. és rr. táblájá-

hoz szavazattal küldhessenek. 16) A' határórség egyházi iskolai, katonai és politikai tekintetben a' szabadság és nemzetiségünk alapján rendeztessék. 17) A' g. n. e. vallás hívei az országos törvények és kiváltságai értelmé szerint a' római kath. papság tizedétől szabadittassanak föl. Királynak hűséget. Hazának minden áldozatot. Magyarok testvéri szeretetet! —

E' pontok mellett néhány értelmező szó elkelne 's már már azokhoz akartunk fogni, midőn a' pesti római (oláh) ajku fiatalok következő loyális nyilatkozatát vettük, mi minden hozzászólást részünkről fölöslegesit: Azon kívánatok, mellyek nyomtatott iverben a' szerbek részéről 17 pontban köröztettek a' separatismus olly oldalát tüntetik előnkbe, melly által midőn egy részről a' most alakuló alkotmányban új statust akarnak képezni. más részről a' görög n. e. vallás üriüge alatt a' magyarok irányában mindig sympathiával viseltető oláhokat háttérbe akarván szoritani, az ő romjaik fölött akarják magok diadalát felemelni. Tisztelt magyar polgártársak! olvassátok el a' nevezett pontokat 's győződjetek meg arról, hogy a' szerb népfaj még akkor sem tud megelégedni a' neki nyújtott kedvezésekkel, midőn a' dicső magyar nemzet a' szabadság és egyenlőség zászlóját kitűzven őt is ezek üdvös malasztiban részesíti. Nehogy ez által félreértések történjenek, és így az oláhok is, kiket a' szerbek eddig vallási tekintetben elnyomtak 's rajtok ezentul is zsarnokoskodni kívánnak, akarajtok ellen is a' szerbekkel amalgamizálva képzeltessenek: ezennel ünnepélyesen nyilatkozatjuk, hogy az oláh népesalád, valamint a' magyar nemzettel bejövetelek óta békében és háboruban egyiránt türt és szenvedett, ugyjelenleg tökéletes megnyugtatását helyzi abban, miszerint az alkotmányosság védpaisza alatt majd 2 millióra menő száma igénybe vétetvén, a' szerbek minden fondorkodási által nem fognak olly álláspontra juttatni, mellyben sok év boszontásait *) és a' szerbektől kiállott elnyomatásait kénytelen legyen megboszulni. Megérkezett az alkotmányosság es szabadság aranykora, és az oláh népesalád a' magyarral kezelt fogva teljes reményét abban helyzi, hogy az új magyar miniszterium meg fogja szabadítani ezen régi hős népesaládot a' szerb nép hatalma 's befolyása alól 's a' nevelés terjesztése által fog köztük támasztani Hunyadiakat és Mátyásokat. Éljen a' király. Éljen az új miniszterium, éljen a' szabadság és egyenlőség! Kelt Pesten, a' sajtószabadság nyolczadik napján.

Nemzetörségi sergeink még folyvást rendeztelnek, egyébiránt 8 nap óta sárban, esőben katonai kintartással minden rendőri szolgálatot a' város öt részében éjjel és nappa szakadatlanul ők teljesítnek 's hábár e' szolgálat nincs minden öntagadáson alul, az enthusiasmus, mellyel ezen szép eszme fensége fölkaroltatt, még sem csökken, sőt öregbül. Ősz férfiak iratják magukat a' dandárokbá 's nem szünölég teljesítik mindazon kötelességeket, miket az önkéntes aláírás és a' zászlórai eskü által elvállaltak. És e' szép tapasztalat feljogosít rendíthetlennül hinnünk, hogy a' nemzetörségi rendszer, csak a' nemzet életével enyészendik el, 's hogy eként fő gondja és ereje leend a' lételt megörökíteni.

Költőink sem hagyák e' magasztos pillanatokban lantjokat szegen függni. Garay János fölmutatá a' szabadságot mint sirásót, 's lélekfenséget ihlő szavaival a' nemzetörök keblébe ülteté azt át elfelejthetlennül. Tancsics Mihály is közlé a' kiszabadított polgárnak börtönben irt énekét kiszabadíttatása emlékeül. Szerezzétek meg, olvassátok el, és azután gondolkodjatok. Mindkét költemény kapható a' Beimelféle nyomdában.—Egy harmadikban a' szabadság mint kísértet ecseteltek, szép remeklése a' költői képzeletnek.

Városunk csendes, csupán a' nemzetörségi dandárok czirkálásai mutatnak a' megölt nagyszerű mozgalmakra. — Fegyvert várunk, mert nemzetörség fölfegyverzés nélkül nehezen létesíthető eszme.

K. P.

Ez átalakítási mozgalomhoz csatlakozott azonnal Sz. Fejérvár a' köv. levél szerint: Székes-Fejérvár martius 17én. A' fővárosi mozgalom csak hamar utánzásra találtak városunkban. Tegnap mart. 16án délutáni három óraker tartott városi közgyűlésben hirdettetett ki a' követeknek sebes postán megküldött eseménydus elentése; este a' városi táncsteremben reformlakoma rendeztetett, és a' lakomán megjelent számos polgár és megyei tisztviselők lelkesedve üritének poharakat a' haza jobbaiért! Ma viradóra minden negyedik házra ragasztattak fel nagy iverre nyomva a' magyar nemzetnek 12 pontban előadott kívánatai. Nyolcz óraker ismét a' városi táncsteremben volt az összejövetel, olvastattak 's örömmel üdvözöltettek a' magyar szabad sajtó első gyümölcsei: Petőfi nemzeti dala, és a' hírlapok mellett megjelent pesti eseményeket tárgyzó választványi jelentés. Közös és leirhatlan nagy volt a' lelkesedés! Általányosan szeretett megyei főszolgabíránk Szuha Benedek választatott a' közgyűlésre szólnak. Ezek után a' városához vonult a' menet. Az udvaron 3 ezer egyed jelenlétében tartott népgyűlésben, mellyre

*) Itt nyomtatási hibából értelemzavar van a' szerkezetben Szerk.

a' városi tanács minden tagjai megjelentek, 1 ór is felolvasztattak a' követek remek jelentései 's a' választványnak ezekre tervezett legszabadabb elvű utasítási javaslat, a' tervezett javaslat a' nép által elfogadtatott. A' nép embere Szuha Benedek jeles beszéddel kísértindítványára az isméretes 12 pont elfogadtatott. A' személy-'s vagyonszabadság biztosítása végett a' polg. órsereg rögtöni fölfegyverzetése ugy szinte annak szaporítása elrendellett. A' sajtó szabadnak nyilatkozatott, a' szabad szellemű követjelentés ugy szinte Petőfi dalának több ezer példányban leendő minélelőbbi kinyomtatása elhatározott; a' város kapitányának kötelességévé teszik Fejérvár lakosi, miszerint az itteni censurral tudassa, hogy az átkozott szellemű censura megfojtatott 's így hivatala megszűnt; a' városnál nemzeti lobogó fog kitűzteni; a' követeknek adandó utasítás a' város összes polgársága, a' nép nevében fog létetni, a' tanácsnak megparancsoltatott, hogy országgy. utasításadásra ezután ne csak a' hatvanosakat hanem Fejérvár minden lakóit híjameg. — A' szükségések eszközése végett a' népgyűlés választványi választott. Ezen a' nép által hozott határozatok legnagyobb lelkesedéssel minden zavar, erőszak és guny nélkül jöttek létre. A' király, a' nádor, Kossuth és több hazafi név említésekor égig harsogó éljenekkel üdvözöltettek. — Fejérvár lakosait méltán fogadhatja Pest polgársága testvéreknek, mert kivittuk mi is mind azt békesen, mit Bécs polgárai kivívni csak vérrel tudtak! Hiszszük lelkiünk egész mélyéből, hogy valahára feltűnt az alkotmányosság valósága, mit eddig szegény hazánk csak névből ismert! 's névben birt — és mire a' szabad magyar nemzet nemcsak eléggé érett, de egyszersmind érdemes és most Szuha Benedek jeles végszavaival végzem én is tudósításomat: és most, midőn a' rajtunk, hazánkon és sok millión zsarnokoskodott kényur földönfutóvá lett, mi szabadok vagyunk. r. l.

Ugy szinte Pécs is köv. sorok szerint: Pécs, mart. 18kán. Beesés lapjaival ma érkezett budapesti események felőli program nálunk is, mint a' haza javáért buzgó hazafiaknál szívből rég ohajtott vágyak teljesültéből eredt intézkedéseket igényelt; 18kán délutáni 4 órára a' polgárság kívánsága folytán tanács ülés volt bejelentve, 's hová azonban, nyílt ajtóknál tartatván ez, számos választó polgár és városi lakos jelent meg. Ez alkalommal városi főbíró Pintér Mihály ur e' mai ünnepélyes összejövetel célját előterjesztvén, határozatokat: 1) kihirdettetett a' Jelenkorhoz esatolt, 's Pestvárosilag elfogadott programban lévő 12 pontból álló ohajtás. 2) A' nemzeti zászló kitűzött a' városi táncszalonra ünnepélyesen választvány által. 3) Közgyűlés mart. 19re reggeli 10 órára van határozva, hol a' program többi pontjai tárgyalatni fognak. 4) Noha már tanácsilag sebes postán a' főhely ezüst-pézt-küldés végett megkéretett, most az iránt lesz fölhívandó, hogy ezentul a' sőt hivataloknál levő ezüst pézt fölküldetését ne kívánja. 5) A' közbátorság föntartása végett a' nemzeti örség fölügyelésre 's éberségre, a' kapitányi hivatal pedig fölvigyázásra utasítatnak. 6) A' közönség megnyugtatása végett mai gyűlés célja kinyomatni 's a' lakosság közt kiosztatni fog: kifejezetett gyűlés folyta alatt, hogy Pécs város koronás fejdelme iránt tántoríthatlanul hiv 's fejdelmeért homáért és alkotványáért vért, életét 's vagyontát földözni kész; szintgy a' közbátorságot minden módon föntartani legfőbb föladatainak tartja. — Sietek e' körülményt, mivel a' posta indul, a' tanácsülésből megírni, mellyben több kormány hivatalbeli is részt vón.—A' nemzeti kokárdát mindenki föltűzte. Nemzeti lobogó nemcsak a' városnál hanem a' város beltemplomában is ki van tűzve. — A' pesti programhoz csatlakoztak még Kecskemét, Kun-sz. Miklós, Szarvas, Miskolcz és Temesvár.

Győr martius 16. Le a' kalapokkal! szabadságot énekel! Olly napokat élünk, hogy a' ki csak 24 óráig elaludná az eseményeket, felbredve nem tudná józan é vagy részeg? Mióta Páris küzde a' népszabadság zászlóját, diadalának híre Európa összes népeinek szívére felforralt. Hol az ember, ki Franciaország győzelmé felett nem érezé szívdobbanását gyorsulni, és leend é, ki tagadni merné, hogy a' honfi vér, melly Párisban piroslott 's a' tüz láng melly Párisban felecsapongott, nem volt a' szabadság legszebb hajnala! Bizzál az Istenség vezető kezében!... Nemzetek Istene! eljött a' te országod, mellyet igazságért megfeszített nagy fiad által kimutatál, — a' polgári egyenlőség, a' jog, a' szabadság országa. Szenteltesék a' te neved! — Ha ez irószert szívembe mártathnám, hogy felszökellő véremmel fesse a' népszabadság hajnalát, mi csekély értékű mázolás leend az, a' valóság irányában! Dolgok történtek, miket nem egyes ember szava, hanem százazreknek egyhangú fölrivalgása, vagy az elcsattant villám reszkettető dörgése festhet csak méltó szóval Igenis barátim! Párisból hozánk is elhatott a' népszabadság hajnala. Elhozá München, tovább adá Bécs 's felkarolá Pozsonyban a' magyar országgyűlés. Tegnap délután hozák barátink Pozsonybul a' hírt, hogy a' magyar országgyűlés egyhangulag megegyezett abban, hogy legyen szabad sajtó, hogy legyen népképviselő, hogy legyen közös teherviselés, hogy legyen nemzetörség, hogy legyen eskütszék, hogy legyen nyilványosság, hogy legyen felelős magyar miniszterium, hogy legyen városok fölszabadulása, hogy legyen örökvaltság! Lukács Sándor barátunk, a' lángkeblű szónok, a' nagy téren összejülekezett közönséget tudósítá az eseményekről. Egy pillanat 's a' város minden részén örömkilátások nyilványáltak az érzelmeiket—ismét egy pillanat 's mindenki nemzeti szalagot tűzött mellére, hogy mutassa érzetét, 's a' harmadik pillanat ezenként egyesíté e' város mindenrendű lakosát a' fötérén. Lukács Sándor az ifjuság vállaira emeltette tolmácslá az eseményeket megjegyezvén, hogy a' magyar országgyűlés, a' nádor, István flg vezérlete alatt küldöttséget bocsátott Bécsbe, hogy határozatára királyi jóváhagyást eszközöljön, 's nem is lehet kételkedni, hogy a' magyar király, midőn saját szíve sugallatát 's nem irigytanácsosok szavát követi, az ország boldogságát megadni kész leend. Rivalgó „éljenek“ reszketteté a' léget 's harsány

dalra nyitlak az ajkák:

Hazádnak rendületlenül
Légy hive óh magyar!

a' dalt ismét éljenzés követé. E' közben est lón, 's mit szól sz oh édes hazám e' lelkesedésre? — egy pillanat alatt az egész város minden ablaka kivilágítva tündérlényben ragyogott; 's hogy a' polgári ünnep teljes legyen, 8 órakor az ifjuság, a' polgári örseregek tagjai díszruhában, a' jelenlévő megyei tisztviselők, városi hivatalnokok 's minden rendű nép egyesülten mintegy 10 ezer számmal egybegyűlvén, közel ezer fátyla lobogása mellett a' polgári örsereg zenekarával együtt Rákóczy 's Hunyady indulók zengésével, 's majd fölolvatta Kölcsey himnuszának 's Vörösmarty szövegének éneklésével bejárák a' város minden részét, mindenütt az öröm 's egyesülés csillogó jeleivel találkozva. Este tíz óráig tartott a menet 's ismét a' főtérre megállapodván Lukács Sándor üdvözlő szövegét intézett az egész közönséghez 's felhívá a' népet, hogy a' szabadság legerősebb biztosítékát a' rendet föntartani igyekezzék. A' fátylak kioltattak 's a' közönség legnagyobb rendben csak lelkesedésének kitörő hangjait hallatva békeesen távozott, 's késő éjjel lehetett hallani a' dalt:

a' legelső magyar ember a' király,
érte minden honi karja készen áll,
lelje népe boldogságát örömet,
hír szerencse koszorúzza szent fejét.

Igy ünnepeltük népszabadságunk hajnalát!

ORSZÁGGYÜLÉS.

Jelentése ó cs. kir. főhercegségének az ország nádorának azon orsz. küldöttség eljárásáról, mely az országgyűlési teendők iránt kelt aláíratos fölrírást ó felségéhez fölívítte, — Mitgós főrendek, t. KK. és RRdek! Jelentést kívánok tenni azon küldöttség eljárásáról, mely az országgyűlési teendők iránt kelt aláíratos fölríratot, ó felségének legmagasabb színe elébe terjeszse. — A' küldöttség f. hó 15-én Bécsben egybegyűlvén, másnap déltájban ó felségénél a' királynál udvarolt 's ez alkalommal én az említett fölríratot, mint az országos küldöttségnek vezére, ó felségének átnyújtottam, köv. szavak kíséretében: „Fels. császár és ap. király! legkegyelmesurunk! Magyarország Karai és Rendei azokra nézve, miket legújabb időkben kifejtett események következtében fels. iránti hűségük, az összes bírodalom iránti törvényes viszonyaik 's a' haza iránti kötelességük igényel, a' nemzet közkiánatit azon aláíratos fölríráshoz foglalták, melyet küldetésünkönél fogva felségednek ezennel mély tisztelettel bemutatunk. „E' kívánatok a' nemzet alkotmányos életének, szellemi és anyagi javának, a' kor igényei 's a' körülmények sürgetős léte által szükségelt kifejtését tárgyzván, ez által a' szellemi erők 's anyagi tehetség azon lelkesült összhangzásának élénkítésére vannak irányozva, mellyben fels. a' jövendő minden eseményei között kir. székének rendithetlen támaszát találandja föl és eképen újabb bizonyosságai azon tántorithatlan hűségnek, mellyel a' magyar nemzetet, a' hódolatnak őseitől öröklött érzete, felségedhez elválaszthatlanul csatolja. — „Tökéletes bizodalommal teszi le a' nemzet általunk hó kívánatit fels. atyai kezébe, teljesen meg levén győződve, hogy fels. bizodalmat tanúsítand a' nemzet iránt, melly valamint eddig törvényes fejedelmei hatalmának és dicsőségének mindenkor legszilárdabb oszlopa volt, ugy a' jövendő idők viszontagságai közt is felséged iránt mindig azon változhatlan hűség és szeretet érzetétől lesz lelkesítve, mellyel alkotmányos szabadságaért 's honáért hevílni soha meg nem szünik. — „S legyen fels. meggyőződve, hogy hű Magyarországa, melly legboldogabbnak érzi magát, ha felségedet keblében tisztelheti, mindenkor tántorithatlan támasza, 's — ha kellene — elszánt védőfal is lesz felségednek. „Erre ó fels. szóval kegyelmesen válaszolni méltóztatott: hogy „a' magyar nemzet nemes nyilatkozatát köszöni, kívánságát mielőbb lehetőleg sikeresíteni obajlja és hogy szeretett magyar nemzete hűségében mindig bizott 's arra ezennel is számot tart.“

Folyó hó 17-én reg. pedig köv. legfelső kéziratot méltóztatott hozzám intézni: „Kedves öcsém! fonséges főherceg nádor ur! Azon aláíratos fölrírástól, melyet Magyarországon Rendei nevében mainapon kedveltséged által kezemhez vettem, megértvén a' hű magyar nemzet kívánságát, semmit nem késematyi szívem tiszta sugallatából kijelenteni: hogy mind azon kívánságok teljesítésére, mellyektől kedvelt Magyarországom boldogsága és alkotmányos fölvirágzása már most föltételezve vagyom, szívesen fordítandom gondaimat. És ez okból tudtal adom kedveltségednek: hogy miután kedveltséged — mint az ország Rendéinek egyhangu akaratával megválasztott, 's általam megerősített nádor és királyi helytartóm, — a' törvények értelmében teljes hatalommal föl van ruházva, ez országot, a' hozzá kapcsolt részekkel együtt, a' korona egységének és a' bírodalom kapcsolatának épségben tartása mellett, az országbéli távollétem alatt, a' törvény és alkotmány ösvényén kormányozni. — És a' hű K. és Rdeknek egy, a' főnálló honi törvények értelmében „függellen felelős miniszterium alkotása iránti kívánatát elfogadni hajlandó vagyok“; kedveltségedet egyszersmind fölhatalmazván, miszerint e' végre kedveltséged által előttem megnevezett férfiakból, nekem teljesen alkalmas egyedeket jeljen ki: egyuttal pedig oda munkálkodjék, hogy ezek hatásköre iránt czélszerű törvényjavaslatok, a' K. és R. által is helyesen kedveltnek tartott ama legszorosab kapocsnak kellő méltánylásával, melly a' pragmat-

tica sanctio által egyesült, 's atyai gondoskodásomra egyformán jogosított örökös tartományim között léteznek, — az említett országos fölírásban érintett egyéb törvényjavaslatokkal együtt a' KK. és Rdek által terveztesse, és további elhatározásom alá mielőbb terjesztessenek.“

„Adja kedveltséged e' soraim foglalját, melly kedvelt Magyarországom mindenkor atyailag ápolott boldogsága iránti atyáskodó indulatomból származik — mint a' kedveltséged által előttem terjesztett kívánatokra legfelsőbb válaszatot, az ország Rdeinek tudomására. Bécs, böjtmáshó 17-én 1848. FERDINAND s. k.“

Ezen kir. nyilatkozat 's ó felségétől nyert külön fölhatalmazás következtében gr. Batthyány Lajos urat, kit ó felségének e' végre megneveztem, tekintve a' körülmények sürgetős voltát, a' magyar felelős miniszterium alakítására azonnal levél által megbízam 's őt, mint a' magyar miniszterium elnökét az országos Rendeknek ezennel bejelentem.

A' permanensnek nyilatkozott 's úgy szólván éjjel nappal folyvást munkás országgyűlés legújabb tezikki megállapodásit legközelebb.

7ik kerületi ülés. Mart. 7-én. Elnökök: Cserna Károly és Tomcsányi Fehér és Békes követei. Jegyző: Szentkirályi M. tárgy: a' förendi országos ülések elmulasztása iránti indítvány, városi ügy. Cserna elnök: jelenti, miképen a' tegnapi megbízás következtében az elnökség országbíró ó exeját megkeresvén az addó tárgyában kiküldött választvány öszszülése és az országgyűlési teendők iránti fölríratit javaslat mielőbbi fölívételre vett, válaszul nyerek, miszerint a' közteherviselés tárgyában kiküldött választványt, mihelyt a' távollévő förenditaggok haza jönek, az elnökség összehívandja tanácskozás végett, a' fölríratit javaslat tárgyalására iránti kívánatról pedig nádor ó felségétől méltó tudósítandja. — Madarász (Somogy): Fölhívja a' tábla figyelmét arra, hogy méltósága tekintetéből fölríratit javaslatát iránt intézkedjék. Mióta fölküldött az a' fő rendekhez, a' körülmények nem változtak; hivatkozok tehát a' tábla hűségére, a' lombardvelencei 's öszszes europai viszonyokra, mellyek eléggé igazolják, hogy sürgetős intézkedések kívántatnak; és hogy mégsem jutott ó felségé elé a' fölrírat, mellyben a' rendek előzámítják, mit vélnék a' vész elhárítására éjtelheléttendőnek. Ki azt hiszi, hogy ezzel az alsó tábla mindent megtön, nem fogja föl azon hivatást, mellyel a' követi tábla küldöinek tartozik. Azon vélemény kezd, mint vész észre, lábra kapni, hogy nemcsak jobb némely dolgokról halgatni, hanem azokat el is kell felelni. Ez nem lehet továbbra is így: mert szóló meg van győződve arról, hogy Magyarországnak nincs oly táblája, melly tetteiről felelni ne tartozzék. Szólt az országbíró válasza nem elégtű ki. Figyelmezteti a' rendeket az 1790. évi kisaszszonyhó 12-én tartott ülésre, — mely az országgyűlési irományok 96ik lapján olvasható — midőn az országbíró onhatalmulag elosztatta az ülést, mire az alsó tábla így nyilatkozott: „megdondolvan hogy az ország veszedelmes körülállásai ugy kívánván a' ss. és rr. a' mai ülésnek további folytatására iránt kívánságukat a' t. első táblának kinyilatkozatták, vélekedésük szerint a' M. o. főbirájának az ülést magányos tetszése szerint, a' nélkül, hogy szándékát és okait a' ss. és rr. közzé, félbenschakaszani hatalmában nem volna, netalan jövendőre ezen egyedül uralkodó hangzást jelentő cselekedetből az következzék, hogy említett M. o. főbirája a' gyűléseket magányos tetszése szerint intézze, ezáltal is a' t. első táblával másként közszabadsága a' t. ss. és rr. osonkintassék, közönséges megegyezéssel nevezett német János itélőmester, Almásy Ignác Heves, Vay István Szabolcs vármegyék követi oly utasítással küldettek többször említett M. o. főbirájához, hogy az elosztott ülésnek okait tudják meg és holnap ülésben irásban adják elő.“ — Erre 14ik ülésben kisaszszonyhó 13-án, mint a' 9sik lapon ez olvasható: „Deputatio felelete: 1) quod debeat suae excellentiae (sat. 2) sat. 3) quod solutionem sessionis huius praeve per secretarium more solito suae excae personalis insinaverit, et ideo eam per deputationem insinuare supervacaneum existimaverit. — Megértvén a' ss. és rr. fertirt mód szerint kiadott feleletét M. o. főbirájának, ámbár ugyan a' kiadás, mellyről M. o. főbirája emlékezik, már a' főrendek elosztása után adatott legyen értésére a' m. personalis urnak, de egyszersmind „továbbra is megmaradtak azon vélekedések mellett, hogy a' midőn a' ss. és rr. az ülést folytatni akarván szándékukat tudtára adják az ország főbirájának, hogy az elégséges indítókai előadása nélkül a' gyűlést el nem oszlathatja, valamint a' ss. és rr. is, a' midőn az országgyűlésen első székelt tartó méltóság nyilvánosan kívánja az ülést folytatni, hasonlóképen elégséges ok és híradás nélkül el nem oszlatnak.“ — Ebből alkalmat vesz szóló a' mostani országbíró nyilatkozatára emlékeztve, kijelentem, miszerint megkívánhatja az alsó tábla, hogy kivált jelen súlyos körülmények között, a' felső tábla ülést tartson, 's hogy az országbíró felelete nem kielégítő, mivel törvényeink rendelkeztek arról, hogy a' nádor távolléte vagy akadályozása esetében ki elnököljön a' felső táblán. E' tiszt az országbíró illeti, mellytől őt a' nádor távolléte föl nem mentheti. Megütöközött szóló azon is, hogy az országos deputatio azért nem ülhet öszsze, mivel annak némely förendi tagjai Bécsbe mentenek: méginkább megütöközött pedig azon, hogy a' veszély elhárítása miatt sürgetve alkotott fölrírást, a' nádor jelen nem léte miatt a' trón elé maig sem juthatott. E' halasztás a' hideg megvétel jele. Komolyan emlékezteti a' rendeket az 1790dik példára, melly tanúsítja, hogy kívánataik mellözése egyes önkényétől nem függhet: 's midőn kimondák a' rendek, hogy a' haza veszélyben forog, kötelességük arról gondoskodni, hogy felrússuknak a' trón elé jutását országbírói hatalom ne akadályozhassa bizonytalan jövőre halasztván a' förendi ülés megtartását. — Kossuth. Ugy véli, a' körülmények kényszerítendik a' nemzetet, hogy a' felső táblának állása taglaltassék. Van eziránt a' nemzetben egy vélemény, miként nem jól van ugy a' mint van: és e' vélemény kimondását eddig csak az alsó tábla loyálisitása és mérséklete gátolá meg. De ha oda megy a' dolog, hogy a' felső tábla tagjai még a' jelen pillanatban sem tartják hoszsa-

dalmasnak a' mostani eljárást, és a' halasztás miatt Bécsbe távoznak — akkor elfeledik azt, hogy nincsen oly országgyűlési tag ki a' nemzetnek felelősséggel ne tartoznék a' haza veszélye iránt, provocálják a' nemzetet, hogy a' viszonyokba tekintsen. Nem tudja szóló, tánczolni mentek é Bécsbe a' förendek, vagy más okból, hogy t. i. ottan conferentiai alakban országgyűlést tartsanak?! de ezen tettök mindenestre a' viszonyok taglálására provocálja a' közvéleményt. Hinni akarja, hogy a' főrendek véleményök kimondására impulsust sehonnan nem várnak, — szomorító körülmény azonban előtte az, hogy ily nyomasztó pillanatokban a' fölríratit javaslat, országgyűlési teendők iránt, általok még csak tárgyalás alá sem vételik. Véleménye szerint a' felső tábla, határozatlan számú tagokból állván, ülésire oly szigorú megjelölés, mint az alsó táblára nem kívánthatik: de épen azért szerinte ott a' jelenlévők határoznak; és mert a' nádoron kívül bir még két törvényes elnökkel, ülés-e, bármennyi tag távolléte miatt, elhalasztani nem szabad. E' halasztás által a' jelenlévő tagok, kik érezik a' haza veszélyes állapotát, tanácskozási jogaikról megfosztatnak. Helyén van tehát Somogy indítványa, melly szerint az országbíró ujlagszóltatassék föl kötelességénél fogvást megtartani a' förendi ülést. Ha e' figyelmeztetés sikertelen leend, a' körülmények miatt rendkívüli módhoz kell folyamodni, melly a' magyarországi jus publicumban nem ismételten: ehhez azonban csak akkor fog szólok, ha még tovább is Bécsből várva az országbíró utasítást a' förendi ülés megtartását megint elhalasztatná. Kívánja tehát, az országbíró szóltatassék föl, hogy hódolva a' törvénynek a' rendek igazságos kívánatának mielőtti teljesedése választól függeszti föl a' teendők iránti indítványt. (Viharos éljenzés). Hunkár. 1805. vész idején a' tábla éjjel 11 óráig is folytató ülésit az insurrectio tárgyában. Most három veszély fenyeget bennünket: a' pénzvíznyok, olasz mozgalmak, 's a' francia forradalom. Szóltassék föl tehát kerületi elnökök az országbíró, hogy minél előbb ülést tartson. Bónis. Azt hallotta, midőn a' qualificatio tárgyalatott, hogy a' vgyontalan nem meri majd kimondani meggyőződését: ime, most kell látnia, — hogy az ország legvagyonosbái Bécsben mennek utasításokért! Pártolja Somogyot. Az addó választvány ülésit elhalasztására, meggyezi, hogy ha annak alsó tábla tagjai vannak távol, — megtartatnak volna ülésit, míg most a' főrendek távolléte miatt nem ülhet öszze: ez szótól ujjában meggyözi arról, milly veszedelmes volna, ha az alsó tábla kieszenet kezzeiből az iniciatívát. — Cserna. Az elnökség eljárt a' megbízatásban. Mauróvics (Esztorgamv.) Sebes postán érkezett utasításánál fogva kijelentik, hogy küldöji a' rendek táblájának országgyűlési teendők iránti nézeteit magukévé téve, örvendek, hogy az országgyűlés kilépett azon tere, mellyen alkotmányos nemzetnek működni kell. Pártolja Somogyot. (Éljen!) Bónis. Ohajtana, hogy egyik kerületi elnök mindjárt menne országbíró ó excellentiájához. (Ugy van!) Egy hang: „elutazott Bécsbe!“ Tomsányi elnök: kívánják a' rendek hogy elmenjünk? (Kívánjuk) kívánunk erre szavazni? A' szavazás. A' tábla egyhangu véleménye az, hogy menjenek mindjárt. (Mindjárt!) mindjárt! — hangzik mindenfelől.) Pál János Soprony. követe a' zaj közepett beszélt valamit — leültélvén ismételve hangzott minden oldalról. „mindjárt!“ S ch e e L. (Heves). A' teendők sürgetősége érzetétől áthatva nem kéli hogy a' kerületi elnökség tudván a' törvényeket, ha az országbíró otthon nem találják, a' tárnokot fogják megkeresni, hogy tartson ülést. (Helyes! helyes!) Szentkirályi. Különös, hogy az országbíró fölészólításunkra, nem hogy ülést tartott volna, sőt inkább elutazott. Ez kiáltás. (Ugyvan!) Az országbíró felelete amolyan „sic volente“ fele volt, még azon fáradságot sem vevé, hogy eljárásának legalább plausibilis okát adta volna. — Miután tehát az országbíró fölészólítva üléstartásra Pozsonyból elutazott, hivatalával visszavert: indítványozza szóló, akár lesz kikeresni, akár nem, hogy közzéretet rendeltessék ellene. Tomsányi elnök. Diplomatie tudva nines, hogy az országbíró elutazott, előbb menjünk hozzá, aztán rendelkezünk. — „Menjenek, menjenek!“ kiáltják minden felől. Az elnökség eltávozik. Szünet, melly alatt B. Eötvös József belépve — a' tábla és hallgatóság viharos éljenzéssel rivalg. Visszakeresztvén az elnökség Cserna n jelenti, hogy sem az országbíró, sem a' tárnokot lakásukon nem találják, 's ugy lőnek ért-sítve, hogy néhány napra Pozsonyból eltávoztak. (Ingerült-ségi zaj.) A' szavazás. E' jelentés most már világosan kiüneti a' dologot. Törvény van arra, hogy az országgyűlésnek egyik gáltisa esetében kilgyen elnöke. Ime három közül egy sincsen hom! Az országgyűlés elnök nélkül maradt. Ez figyelemre méltó. Az alsó tábla ki van játszva, nullifidélva, mert e' tények azt tanúsítják, hogy midőn mi a' dynastia érdekében fölészólalunk, amazok ugyan ellen nem mondanak, hanem eltávoznak. Intézkedjék a' tábla eziránt. Kossuth. Az országgyűlésnek tehát elnöke nines. Ismeri a' törvényt, miszerint az országgyűlési tagnak engedelem nélkül eltávoznia nem szabad, és most tömegestül hagyják ide elnökükkel együtt az országgyűlést. Ha egyik elnök távozik, van helyette másik — ez nem okoz főnakadást: de ha minden elnök elmegy: ez már kötelességszegés. Most e' táblának intézkedni kell, az országbírónak a' rendek kívánsága bejelentett, 's ő nem szól arról, hogy elmenend; egyedül ellene kívánja elrendeltetni a' közzéretet. Szóló ugyan ebben nem helyezi az erőt, egyes személylyel nem sokat gondol, de gondol azzal, hogy midőn az alsó tábla veszélyt lát, midőn ennek elhárítása végett egy loyális, egyszersmind szabadságteljes felírás kíván ó felségéhez intézni, akkor azt sem tudhatjuk meg, mint vélekedik a' felső tábla eziránt. Ez nullifidélja a' táblát; melly hogy ne történhessék meg, indítványozza, hogy e' fölrírást a' felső tábla mellözéssel, egy imen választandó küldöttség által juttassék a' trónhoz haladéktalanul. (Tetszés.) Eszedezik, tanácskoznak ez indítvány fölött, 's ha a' többség elfogadta, szóltatassék meg az alnádor, hogy országos ülést tartson. (Éljenzés).

Pázmándy. Mint mindnyájan tudjuk, Bécsben legközelebb egy magyar bál tartatott, vizonzásul a' szláv ellenében. Kettő között az volt a' különbség, hogy ebben szlávul, amabban pedig beszélték németül. Soha sem láttuk a' förr. táblát oly helyzetben mint jelenleg áll. Bécsben tanácskoznak a' fölött: vajjon a' rendi üzeneteket elfogadják és é mi mindig 24 órával előbb megtudjuk Bécsből, mit fognak a' főrendek határozni Pozsonyban az országgyűlésen. Ez soká nem maradhat így. Az elnöki je-

lentés nyo-
tatva, inté-
felső tábla-
gadja el a'
rendeknek
bujának.
tia szorong-
hivatását,
szolgálato-
rasmusra
komoly
lyeslés né-
üzenetben
meggáltás-
hogy a' föl-
ki, hogy a'
jék azt, mi-
kiván. (Zaj)
S o
fogadtatik
letben, er-
legyen. E'
séta' tábla-
dítványho-
magnyug-
mondá vé-
mert tudj-
általa ajá-
Vannak k-
hozásban
végett. Il-
elfogadara-
la nem o-
latkozzan-
Higgadsá-
most: 1)
nek nem
delkezé-
is kettős,
országgy-
arra is, h-
valegyüt-
követe ta-
hagyák k-
semhogy
biztosíté-
lától az a'
maink fej-
ben kötel-
vére nem
igényli?
parancso-
törvénye
ajánlható
a' pestiv-
lithiszi-
tolja. —
Jegyző ü-
Cserna el-
nácskoz-
király
rosi ügy-
Mármar-
nek köve-
Kossuth
nyugszik
sürgeti n-
azonban,
nevetés)
át. Jegyz-
lyek meg-
prém.)
kezőket
's csak t-
fizetését.
tárból lu-
föltötti fe-
az utasí-
tisztujtá-
ki. Jo a'
rökös leg-
lenségér-
re kéri a'
ges z e l-
tak R u t-
is zavd-
gotszavá-
megtag-
mozditta-
mestere-
nisztrato-
veszpré-

lentés nyomán nem szeretné, ha e' tábla szélsőségekre ragadtatva, intézkedésével, oly szintben tüntetné föl a' dolgot, hogy a' felső tábla nyilatkozhatása előtt bevágná az utat. Ezért nem fogadja el a' pesti indítványt, mert nem akarja megszerezni a' főrendeknek azon örömet, hogy a' vitaközös alól ez ügyben kibujjanak. A' körülmények ily állapotában, midőn az aristocrazia szorongattatik, akarja tudni: vajjon a' felső tábla is fölfogta é hivatását, akar é simulni a' néphez, vagy az absolutismusnak szolgáland ezután is? Itt ideje, hogy ezt megtudjuk: azért fölrásunkra nyilatkozzanak. Szomorító helyzet a' mostani, de ily komoly pillanatban szerinte a' mérsékletben fekszik az erő. (Helyeslés némely oldalról). Kívánja tehát, hogy a' főrendek egy üzenetben szólítsanak föl a' mostani viszszás körülmények meggátolására, egyszersmind a' haza nevében kéressenek meg, hogy a' fölrás vegyék vitaközös alá. Végül pedig fejeztessék ki, hogy a' rendek nyomán a' méltóságos főrendek is tenni fogják azt, mit jelen körülményekben a' haza java és dicsősége megkíván. (Zaj, helyeslés. Elfogadjuk!)

Somsics: Eláll a' szótól ha a' komáromi indítvány fogadtatik el. Kossuth: Részéről is erő helyez a' mérsékletben, erőt különösen abban, hogy e' tábla egy véleményben legyen. Ez okból kijelenti, hogy ha egy ily lépés megkísérlésé a' tábla tanácsosnak hiszi, — hozzájárul a' komáromi indítványhoz, de kívánja, hogy ez rögtön megtörténjék. Szólót megnyugtatta az, hogy meggyőződési sugallatát követve, kimondá véleményét, annál inkább megnyugszik pedig abban mert tudja, hogy az üzenet sikertelen maradván, a' tábla az általa ajánlott módhoz folyamodni kényserülend. Bónis: Vannak körülmények, midőn minden polgárnak, ki a' törv. hozásban részt vesz, politikai hitét ki kell mondania igazolása végett. Ily körülmény levén most, a' komáromi indítványt elfogadandónak véli. Az elnökök hibájában az egész felső tábla nem osztozhatik: azért módot kell nekik nyújtani, hogy nyilatkozzanak. — (Elfogadjuk a' komáromit!) Madarász: Higgadságra van szükségünk, mert kettős e' tábla feladata most: 1) hogy az egész felső tábla ne vádoltassék arról, minek nem oka; 2) hogy midőn a' felső tábla elnöktelen, rendelkezék, hogy akármiképen elnöke legyen. Ággodalomunk is kettős, t. i. hogy a' fölrás nem tárgyalatott, és hogy az országgyűlés elnök nélkül maradt. Figyelmezteti a' rendeket arra is, hogy 1790ben a' főrendek esküt tőnek az alsó táblával együtt, hogy a' nép javát szívveiken hordozzák. Mint Somogy követe tartozik ott felszólalni, hol absolut irányt lát, mert meg hagyják küldőji, hogy inkább törvény nélkül menjen haza, semhogy helyeslege azt, s meg hagyják egyuttal, hogy minden biztosítékot kívánjon, — mellynek nyomán szóló a' felső táblától az alkotványra esküt kíván. Az üzenetben ez aggodalmunk fejeztessenek ki. Bernáth (Ung): Ily fontos perczen kötelessége, hogy mielőtt szól, üterére tapintson, vajjon vére nem forró hevesebben, mint a' tanácskozási higgadság igényli? Biztosít, hogy oly higgadsággal szól, minőt szívének parancsolhatott. Mindkét indítvány helyes. A' pesti a' szigoru törvényesség utját követi, a' komáromi pedig tanácsosságából ajánlható. Ha tudná, hogy a' szigor hazánk javára szolgál, a' pestivel tartana; de jelen körülményekben a' quid consilii hiszi célra vezetőbbnek, azért a' komáromi indítványt pártolja. — Egyébiránt arról is kíván intézkedni, hogy mielőbb a' jegyző üzenetünket fogalmazza és országos ülés tartassék. Cserna: Csak ha a' jegyző feltevé a' javasolt üzenetet, tanácskozhatni a' fölött, hogy országos ülés tartassék. Szentkirályi: E' munkát rögtön nem vállalhatja el, miután a' városi ügyet másnak nem adhatja. Van más jegyző is, például Mármaros követe. Többen: csak holnapra legyen kész! És ennek következtében kerületi jegyző ur elvállalá a' fogalmazást, Kossuth: Ha ma nem lehet országos ülést tartani, megnyugszik abban is, hogy holnap tartassék. És csak azért nem sürgeti mára, mert hisz kinek adnók át az üzenetet? Reméli azonban, hogy holnapig a' telegraph dolgozni fog, (Helyeslé nevetés). Ez ingerült vita után a' városi ügyre ment a' tábla át. Jegyző olvasá a' tegnapi ülésen tett módosításokat, mellyek meg is hitelesítették. — 238. S. Sebestyén, (Veszprém.): Küldőji a' főpolgármester korlátozására e' következőket kívánják: 1) hogy a' főpolgármester örökös legyen s csak törvény utján mozdíthatassék hivatalától el; 2) hogy fizetését, mellyet a' törvényhozás állapít meg, a' városi pénztárból huzzák; 3) csak a' közigazgatás és igazságszolgáltatás fölötti felügyelés tartozzék köréhez; 4) követválasztásnál, és az utasítás-adó közgyűlésen ne elnökösködhessék; 5) hogy tisztújításoknál a' szerkezeti megszorítás szerint jelölhessen ki. Joannovics (Temesvár): Hogy a' főpolgármester örökös legyen, pártolja, mert csak ez biztosít a' hivatal függetlenségéről, de fizetésével a' városi pénztárt ne terhelje, erre kéri a' rendeket. (Mindnyájan! — a' városi követek.) Hergeszell (Győr) Kőröcs (Zombor) színté igy nyilatkoztak Ruttay (Zólyom).: A' főpolgármester azon esetben is mozdíthatassék el, ha iránta a' választók 2/3a bizodalmatlanságot szavaz. Kívánja azt is, hogy a' város fizesse, mit tőle megtagadhasson, ha bizodalmatlansági szavazatuk után sem mozdíthatnák el. A' szta. Fizesse a' város a' főpolgármestereket, mert a' megyénél is az a' fő baj, hogy az adminisztrator a' kincstárból fizetettik. Madarász. Fontosak a' veszprémi javaslatok, hogy, ha már egyszer elfogadtattak a'

főpolgármester, legalább önkénye korlátoztassék. 1536:36. szerint a' megyét vexáló főispán is elmozdítható, mikor aztán ő felsége a' megye kijelöltjét tartozik kinevezni. Ezt a' városokra is ki kell terjeszteni. A' főpolgármester korlátozását nem lehet átfutnunk azon ürügy alatt, hogy ő nem a' miénk: ő a' városi népséggel együtt lakván a' szabadságra veszélyes lehet, mint a' megyei adminisztratorok, mert a' vesztegetés könnyebb ott, mint a' szétszórt lakó nemesség között. Kívánja tehát, hogy csak törvényes uton mozdíthatassék el a' főpolgármester, törvénytelenül pedig soha. Amaz biztosít arról, hogy podestai hatalommal nem fájul, imez pedig, hogy a' kormánytól független leend, s hivatalfizetését huzzák a' városi pénztárból, de az itt határozassék meg. Bónis. A' főpolgármester köre törvényben gyökerezék. Ha hibáznak, a' végrehajtó hatalom őket elmozdíthati köteles: mit ha nem tenne, a' városok nevezzenek új főpolgármestert. — Matyas (Körmöcz) Miután a' főpolgármestereket akarunk ellenére nyakunkra tolni méltóztattak, (nevetés) s miután a' város belrendezése mellett e' hivatal fölösleges függelék, fölösleges hivatalnokot pedig bármely pénztárból fizetni szinte fölösleges: kimélték meg a' városi pénztárt, mellyen ugy is elég teher van. — Még néhány városi követ kívánta lerázni a' fizetési terhet. — Hunkár. Ha már meg kellett lenni, hogy a' főpolgármester elfogadtassék, legalább kössék meg kezeit, nehogy podestaságra vergődhessek. Legyen örökös a' főpolgármester, nehogy seminariuma legyen a' hivatalnokság: de egyszersmind Zólyom követe nyomán le is rázhassák nyakukról a' városok. Többen: módosításra kívánunk szavazni. Szentkirályi. Megjegyzésére azonban szerkezet, vagy hozzáadás a' tüzett ki a' kérdés. A' többség hozzáadásra szavazott. A' szerkezetet megtartani kívánták. Zemplén, Sáros, Szatmár, Szepes, Csongrád, Temes, Torontál, Krassó, Nyitra, Soprony, Hont, Győr, Baranya, Mosony, Pest, Árva, Bács, Pozsega, Verőce, Turóc és Horvátország. — Bars nem volt jelen, Csanád nem szavazott.

Cserna Hozzá adatik tehát a' Shoz, hogy örökös legyen, vagy hogy csak törvény utján mozdítható el? Vidos. Mi örökös a' világon? — elég ha az tétetik a' Shoz, hogy a' főpolgármester csak törvény utján mozdítható el. Hunkár. Ő pedig egészen bevágná utját, hogy csak ne is a' hithasson magasabb hivatalra. Vidos. Ez a' perfectibilitás törvényével ellenkezik. Ő nem kívánja örökösen hivatalára kárhözatni a' főpolgármestert, ugy sem levén ebben semmi garancia. Szentkirályi. Pedig ha az elmozdíthatás félelmétől megmentjük őt, meg kell fosztanunk a' reménytől is, hogy magasabbra mehessen. Bónis. Elég annyit mondani, hogy az 1536: 36. rendelete rájuk is kiterjesztetik. — Cserna elnök: Elfogadják ezt? (El! el!) Most az volna elhatározandó még, hogy a' főpolgármester a' városi pénztárból huzzák fizetését. Szónyey (Lőcse) Ha iszonyodtak a' főpolgármestertől, abban sem gyönyörködhetnek a' városok, hogy fizessék. Károlyi (Pestv.) Nyakukra nem veszik a' főpolgármester fizetését. Fizesse kinek reá szüksége van. Sehné. Ha már megvannak a' főpolgármesterek, fizessék a' városok, mert sokkal veszélyesebbé válnak, ha őket a' kormány fizeti. Ne iszonyodjanak tehát annyira a' fizetéstől. Balogh (Győr) Elvet lát a' kérdésben, azért nem kívánja, hogy a' főpolgármestert fizessék a' városok. Ő a' kincstárból kívánja fizettetni őket, mert az országnak mindenkor joga van igénybe venni a' „kincstárt, sőt e' táblának az kötelessége is. Justh (Turóc) ő csak 100—200 forintnyi honorariumot kíván fizettetni a' városoktól: egyszersmind megtiltáná, hogy a' főpolgármesterek fizetését elfogadni nem szabad. Bónis. Abban lát föbiztosítékot, hogy a' fizetés ne emelthezzék: azért ez megállapítatván fizeszen a' kincstár. Végre kérdésül kitézetta: a' város vagy kincstár fizesse a' főpolgármestereket? A' nagy többség a' kincstár által kívánta fizettetni őket. Ellene csak: Vas, Zala, Hont, Veszprém, Zólyom, Mármaros, Csongrád és Békés voltak, a' városi pénztárból akarván fizettetni a' főpolgármestereket. Ezzel az ülés elosztott.

Pozsony. Martius 9én 72dik kerületi ülés, elnökök: Tomcsányi és Cserna Békés és Fejér követei; jegyző: Szentkirályi M. tárgy: a' kk. és rrnek a' méltóságos főrendekhez az országgyűlési tárgyalások siettetése iránti üzenetének hitelesítése.

Tomcsányi elnök: Jelenti, hogy az alnádor, engedve a' karok és rendek kívánatának — országgyűlést ma 12 órakor tartand.

Jegyző. Olvassa a' hitelesítendő üzenetet.

Somsics P. (Baranya) Annak nyomán, mit tegnapi határozatok, fölhívja a' rendek figyelmét, hogy a' komáromi indítvány, mellyben megegyeztek, jelen szerkezetnél sokkal általánosabb vala. A' komáromi azon két pont körül forgott, első az, hogy ily nehéz körülményekben tett oly fontos tartalmu fölrási javaslat több nap óta a' főrendekhez küldve levén, nem tárgyalatott, mit a' rendek fájdalommal véve, felszólítják a' méltóságos főrendeket, hogy mielőbb tárgyalják. Másik az, hogy a' főrendek intézkedjenek olyképen, hogy illyesek jövőre ne forduljanak elő. — Ezeket tul terjeszkedve

az üzenet személyeket vádol, melly vádaknak semmi alapja nincsen. Nincs alapja az országbíró ellen, mert az törvényes feleletet adott, midőn kimondá, hogy ő fenségével tudatni fogja, a' rendek kívánatát. Ennél egyebet nem válaszolhatott, mert ez uttal csakugyan a' nádor az országgyűlés rendes elnöke, azért országbíró ellen az 1790ből felhívott példa mitsem bizonyít, miután az országnak akkor nem volt nádora. Másodsor azon vádnak sincs alapja, hogy az országgyűlés elnök nélkül maradt. Mert ha igaz, mint maguk a' rendek bevallák, hogy a' haza veszélyben van, az elnökök, mint ország föméltóságainak áll kötelességében a' trón körül összegyűlni, hogy a' fejdelmet tanácsaikkal gyámolítsák. Épen az lett volna sérelem az 1741: 11. szerint, ha ő felsége magyar ügyekben, magyar tanácsosokat nem hí meg. Ez tehát nem panasz sőt bizodalomra szolgál a' fejedelem eljárása iránt. Mindezeknél fogvást fölhija a' rendeket, hogy üzeneteket azon általánosságban szerkeszteni méltóztassanak, miként az elfogadtattak. Ily fontos alkalommal vegyék tekintetbe, hogy közmegegyezés legyen, azért a' jelen szerkezet három első Sát meghagyva, a' többi töröljék ki, mert ő különben nem egyezhetik meg. Ajánlja indítványát.

A' szta. Baranya követe előadásához nem járulhat: maradjon a' szerkezet, melly ugy is elég általánosságban adja elő a' történeteket. Azon aggodalmunkat, hogy az országgyűlés elnök nélkül maradt, eltitkolni lehetetlen. Baranya elnökök megjegyzé, hogy az 1681 t. vény azt rendeli, miszerint ő felsége magyar tanácsosaival Magyarországnak tanácskozzék. És bár az országgyűlés helye Bécshez közel esik, még azért Bécs nincs Magyarországnak, ha csak Magyarországot Bécsbe nem foglalják. — A' szerkezetből ezen szavakat: „s miután bár ez idő szerint nincs“ kihagyatni kívánja, mert törvényeink a' bán országgyűlési elnökségéről nem emlékeznek. Az utolsó sorban előforduló „panaszkodni“ helyett, miután panasznak helye nincs ott hol követelnünk kellene „felszólalni“ kifejezést ajánl. (Helyeslés)

Madarász. (Somogy) Baranya követe el akarná vezetni a' rendeket a' törvényes térről, mintha e' ház nem követhetné, hogy a' főrendi tábla ülést tartson. A' rendek háromszoros aggodalma fejeztessék ki az üzenetben. Első, hogy ily sürgetős ügyben főrendi ülés nem tartatott; másodsor, hogy országbíró ur e' végett felszólítatván, kötelessége teljesítése helyett még el is távozott; harmadsor, hogy a' tárnok sem levén honn, az országgyűlés elnök nélkül maradt. Baranya követe okoskodása ezek irányában nem áll. Baranya szerint az 1790d. példa nem bizonyít, mert akkor az országnak nem volt nádora. Ebből az következnék, hogy bármily beteg volna is a' nádor, míg él, nem tartathatnék országgyűlés. Azt is állítá Bar. hogy az orsz. zászlósainak a' trón körül kelle őszeszereglenniök. Erre nézve 1790ki törvényből olvas némelyeket, miszerint a' rendek fájdalomokat jelentik ki a' fölött, hogy ő felsége a' háboru iránt magyarokkal nem tanácskozott, és még fájdalmasb — ugymondának — hogy most is diæta nélkül tanácskozik némelyekkel az iránt. Ez annyit tesz, hogy az országgyűlés alatt senkinek jogát nem ismerheti, zászlós legyen bár, hogy az Bécsben tanácskozzék. Magyarországyűlése nem azért jött össze, hogy meghallgassa, mitetszik végezni odafent. Ez alkotványtalan teóriát visszautasítja. A' követek Pozsonyba küldettek s nem ismerheti el azon jogot, hogy bárki közülök Bécsben tanácskozassék. — Mármaros nyomán, országgyűlés idején kívül is csak Budán volnának összehívandók a' magyar tanácsosok, mint tagjai a' consiliumnak. Igy állván a' dolgok — a' szerkezetnek, mint initalva volt, maradnia kell. Mert nem csupán az ülés meg nem tartása miatt támadt aggodalmunk, de tetézte azon körülmény még, hogy az országbíró felszólításunkra nem hajolva — Pozsony is ide hagyá és a' tárnok sem levén jelen, elnöktelen né lön az országgyűlés. Mármaros módosításaival pártolja a' szerkezetet. — Babarczy. A' discussio és szerkezet között nagy különbség van. A' discussio szélesebb alapu lehet: de a' szerkezet, melly kölcsönös egyezkedés eredményét foglalhatja magában, szűkebbre szabatik. Jelen pillanat fontosága kívánja, hogy kerüljék az ingerültséget; ezért üdvözlé tegnapi Komáromot a' mérséklet terén. A' rendek czélja sem lehetett tegnap egyéb, mint hogy fájdalomokat fejezzék ki a' fölött, hogy ily fontos határozatuk, bár az elnökség felszólítatott, a' főrendeknél még sem tárgyalatott; másik az, hogy gondoskodjanak a' főrendek illyeknek jövőrei megakadályozása iránt. Ennyit kell minden részlet nélkül az üzenetben kifejezni: ez által érheti a' tábla azon czélját el, mire most oly nagy szükség van, hogy a' két tábla koröltve intézkedjék az ország jövője fölött. Ennélfogvást pártolja Baranya ajánlatát, annál is inkább, mert abban, hogy némely felső táblai tagok Bécsben vannak, nem nagy aggodalmat lát. Eleink is nagy fontosságot helyeztek abban, ha a' magyar ügyekben a' magyar tanácsosok meghívatnak. Most is azért mentek tán föl, mert róla szólónak semmi tudomása nincs — mi ránk nézve csak megnyugtató lehet. Fogadják el Baranya ajánlatát, mert mit elérni akarnak, a' három első Sál is elérik.

Szabó. (Temes) (Hosszas zugás és halljuk!) A' hon

boldogságát, a' dynastia szilárdágát, úgy az összes monarchia javát szíven hordozván a' fölrati javaslatához örömet járul. Megvallja azon törvényét fogva, melyet Baranya érdemes követe idézett, hogy az elnökség kis időre Pozsonyból eltávozott, aggodalmat nem lát, annyival kevésbé pedig, mert átlátja, hogy a' kívül tanácskozni kell, csak ott lehet, hol az lakik. (Zugás) Tomcsányi elnök: Felszólítja a' hallgatóságot, hogy csendesesen viselje magát. Utóbb a' legjobb gondolkodásu embernek is örülnie kell, ha hallgatóság nincsen, mert legalább háborgatás nélkül folyhat a' tanácskozás. A' nehéz körülményekben ép a' főméltóságoknak szükség a' trón körül összeseregleni, hogy a' királylyal a' teendők iránt tanácskozzanak. Tegnap nem szólt, mert Komárom indítványában megnyugodott, de ennek nyomán csak Baranya szerint kelle föltétetni a' szerkezetnek. Meg van győződve, hogy a' veszély elhárítására szükségelt intézkedésekben a' főrendek hazafias érzete senki által magat föllumulatni nem engedi. — (Zugás). — Gábrriel (Abauj) A' történetek titokban nem maradhatnak. Mióta a' nemzet a' haladás terére lépett, a' halogatási irány a' főrendeknél többször vala már tapasztalható. Midőn a' reformok először megpendültek, a' főrendek velőval utasíták vissza a' rendek ajánlatait, mert azokban communismust letragraiat vélték a' főrendek rejteni. Később a' haladási kérdések föltől encomiakat tar tva, azt mondák, hogy mindaz theoriában igen szép, de az alkalmazásban lesujtották. Legközelebb a' haladási kérdéseket elvben elismerék, de annyi akadályt gördítettek a' létesítés elé, hogy az eredmény többnyire meghusított. Így volt az, hogy minden országgyűlésen egy virágot szakasztottak le a' haladás füzéréből. És midőn Európa újabb körülményei bebizonyítják, hogy a' nemzet kívánatai nem voltak időelőltiek, midőn bebizonyult, hogy azoktól függ a' dynastia békéje és ország nyugalma; mivel azokat velőval elutasítani nem lehet a' halogatásnak egy újabb fajtát találtak föl. Ennek elhárítása végett csak kénytelenségből fogadta el szóló a' komáromi indítványt, — mert megvallja, inkább járult volna a' pestihez, mert amatól sikert úgy sem reméll. És inkább semmi siker ne legyen, minthogy a' nemzet compromittáltassék. Pártolja a' szerkezetet. Jo a n o v i c s. (Temesvár) Hogyan állíthatja az Baranya követe, hogy a' szerkezet nem a' tegnapi indítványt foglalja magában? Ó egy törvényt idézett, hogy ó felsége az ország sürgötös körülményeiben tartozik össze hívni az ország méltóságait: de ha ezt diplomacie tudja, miért vannak hát itt még is a' tanácsosok. Midőn országgyűlés van, szükségtelen már kérdezeni a' teendők felől. Honnan tudja azt Baranya követe, hogy azon főrendiek, kik távol vannak, Bécsbe nem tánczolni mentek föl? honnan tudja, hogy tanácskozára hivattak? ha ezt mint tanácsos tudhatná is, mint követnek tudnia nem szabad. — A' főrendi táblát vádolunk nem lehet, mert tagjai ha akartak volna, sem tarthattak ülést. Fajdalmunknak tehát nem annyira ezek okai, mint az elnökök, kik az ülést nem tartották meg, azért a' vád is egyedül csak ezeket illethei. — Pártolja a' szerkezetet. (Vége köv.)

KÜLFÖLD.

AUSZTRIA. A' Wien. Zing mart. 10kei számában hivatalosan jelentetik, miszerint ó fels. az ausztr. császár a' Franciaországban történt kormányváltoztatást amaz ország belügyeül tekintli; ennél fogva Ausztria épen nem szándékszik közvetve vagy közvetlenül az ottani viszonyokra hatni. Ó fels. továbbá kötelességének tartja, tartományain belül a' statusintézményeket 's jogot védelmezni, és a' rábizott népek jóllétét előmozdítani. Ezen kötelességét a' világ mostani politikai helyzetében is, ugymond, egész terjedelmében tudandja teljesíteni. Ha mindazáltal várakozás ellen, a' fenálló euró-

pai szerződések megsértetnének, avagy saját statusinak hátrái vagy a' német szövetségéi ellenségesen fenyegetnének, akkor ó fels. a' császár gondviselés-nyújtotta minden eszközzel visszautasítand illetlen békebonatást, valamint komolyan örököndik, hogy a' jogszerű rend fölforgatására semmi törekvések ne történjenek.

FRANCZIAORSZÁG. Az ideigl. korm. a' hirlap-bélyegget megszünteté. Cremieux a' bírói hatalom sérthetlenségét keresztülvitte 's így Dupin is megmaradt főügyvéd a' törlesztő székben. A' democrata lengyel társaság küldöttségét, mely Franciaország segélyét kérte föl Lengyelország visszaállítására körüli törekvésében, Marrast fogadá, 's az ideigl. kormány minden lehető rokonszenvéről biztosítá, reményét fejezvé ki, miszerint Lengyelország egykor rangját az európai nemzetiségek közt ismét elfoglalandja 's ezen demokracia, egész Európa batorlétének alapja, áthághatlan bástya a' barbárság ellen, az új társaságok hasonló szolgálatokat teend, minőket neki már a' történetben tón. — És valóban, Lamartine emlékirata is, melyet a' francia republica valamennyi diplomata képviselőihez intézett (egyik legközelebb számunkban közlendjük) hasonló szellemű nyilatkozatot foglal magában. — Mart. 4kei hírek szerint a' főváros állapota megnyugtató volt. Ugy látszik, mintha mi sem történt volna, minden ismét szokott vágásában van. Már igen kevésjele látható a' forradalomnak az utcákon 's köztérekken; Páris környékén is megszüntették már a' rendetlenkedési jelenetek. — Ben a' fővárosban pedig minden, ki fegyveresen találta, ha ennek alapos okát nem adhatja, elfogatik. — Sem a' kormány sem a' pártok háborút nem akarnak, 's a' National világos kimondotta, mikép a' francia republica háborút csak akkor kezdend, ha arra netán kihívatik. A' kormány hivatalos nyilatkozványai is már szelidebb, mérsékes hangulatban szerkesztették. — A' munkások ügyébeni kormánybizottság számos munkás testület követeli jelenlétében, Louis Blanc elnökele 's Albert munkás alelnökele alatt tartá martius 1jén a' luxembourgi (előbbi paikamrai) palotában első ülését. A' dolgozó osztály két fő ohajtását: a' munkaórák csökkentését 's alkuszásg éllitását az ideigl. korm. azonnal másnap teljesíté. — A' febr. három napon (22—24én) elhullottak holtteste 300 koporsóban mart. 4kén délutáni 4 órakor takarítottak el fénys gyászünnepélyvel a' juliusi oszlop alatt. A' nép özönlés leirhatatlan volt, a' rend mindazáltal pillantra sem zavartatott meg.

Több intézmény közt a' közoktatási miniszter Arnot ur egy körlevele szerint jövőben a' közszolgálat minden ága saját özművészeti iskolával bírand. Az elemi oktatás ingyen fog adadni, középoktatásra csak az elemiben kiünök bocsátatnak; felsőbb oktatásra pedig egyedül jól kiállott vizsgálat nyitand utat. A' hadminiszter egy nyilatkozványt a' parancsnokoló vezérekhez, egyet az afrikai hadsereghez intézett a' történet tudomásra adása végett. Az ideigl. kormány nemzeti jutalmazásokra egy végzeményi bizottságot nevez, melynek elnöke Albert polgár. Egy másik végzeményben a' rab-szolgálatot szünteti meg valamennyi francia gyarmatban 's e' rendszabály foganatosítására külön bizottságot rendel. A' nemzeti gyűlés iránt következőkben állapult meg: 1) a' nemzeti gyűlés meghatározandja az alkotványt; 2) a' népképviselők 900an lesznek; 3) a' választás egyenes és általános; minden census-föltétel nélkül; 4) választó minden 21, 's választható minden 25 éves francia; 5) a' szavazás titkos.

NEMETORSZÁG. Münchenben mart. 6kán következőleg eskettetett meg nyilvános ünnepélyességgel a' katonaság: „esküszöm hűséget a' királynak, engedelmséget a' törvényeknek, megtartását az alkotványnak „isten engem úgy segítén.“ Másnap a' tanuló ifjuság, mely szinte külön

fegyveres őrsgéggé alakult, hasonló módon eskettetett föl. Az ezer főből álló 's 17 századba felosztott testület a' polgár-őrsgé főparancsnoksága alá helyeztetett. — Würtemberg valamennyi városából is fölratok intéztettek a' fejdelemhez, Németország közkívánatai teljesítése végett. Az eszlingi 's heilbronni feliratok határozottan kimondják azon meggyőződést, miszerint a' nyerendő reformok 's engedélyeknek kellő biztosítékot egyedül valamennyi német néptörzsnek egy közös német parlamentnél képviseltetése adand. — Mart. 5kén Heidelbergban, Porosz, Bajorországból, Würtembergből, Baden, Haszszia, Naszszau 's Frankfurtból 52 férfi, majd valamennyien orsz. rendi kamratagok, tanácskoztak e' tárgyban 's fölszólítást intéztek innen az egyetemes német hazához. Németország köteles más statusok önállóságát elismerni; soha se keresse védelmét az oroszszali frigyben; egy köz nemzeti képviselöi gyűlés halaszthatatlan.

OLASZORSZÁG. Palermo febr. végi hírek szerint az ideigl. korm. még folyvást uralkodott, Minto lord még nem érkezett meg 's a' kibékülés Nápolyal még nem létesült, sőt inkább Messinában a' küzdés oly borzasztó fokra lépett, mint előbb Palmóban. Nápolyban az alkotványra esküvés febr. 24én ment nagy ünnepélyvel véghez. — A' lombardvelencei tartományokban a' rögtönbiróság kihirdetése 's páriszi események következtében állítólag vérengzések történtek.

PORTUGÁLIA. A' britt kormány jelenté a' portugálnak, hogy elvállalt kötelességének, miután a' portugál követkamra törvényesen választottnak nem tekinthető, ígéretéhez képest nem tón eleget. Ayllon ur megszünt spanyol követ lenni Lissabonban.

ANGLIA. Egyházi statusbeli püspök Badini a' pápának egy különös megbízásával a' britt kormányhoz érkezett Londonba. Waterford képviselője a' parlamentnél O'Connell Dániel, fja a' nemrég elhunyt szabadítónak, lelépett követi állomásáról, 's hir szerint a' boulognei keresk. consulságot nyerendi el. Miután az angol országgy. követek rapidíjt nem huznak, az öreg O'Connell pedig nem nagy örökséget hagyott maga után, érintett fja hivatalt vállalni kénytelen.

Palmerston lord febr. 15kei alsóházi ülésben nevezetes nyilatkozatot tón az olasz statusokat illetőleg. Mennyiben ó felsége kormánya, ugymond, a' bécsi kabinet szándokát ismeri, nincs oka tartania, hogy Ausztria politikája ellenséges közbejárulással akarna a' déli Olaszország ügyeibe avatkozni. Mi az olasz vámegeletet illeti: az olasz statusok egyesülését kölcsönös kereskedelmi forgalomra, szabad kereskedés alapján, az angol kormány nagy örömmel veszi 's kész őket minden lehetséges módon gyámolítani. Végre jelenté, mikép Minto lord (a' szabadság apostola most az olasz statusokban) Rómából Nápolyba utazott a' nápolyi kormány és sziciliaiak azon végleges ohajtása következtében, — hogy a' britt diplomacia segédkezett nyujtsen a' köztök fenforgó vitás pontok békés kiegyenlítésére.

A' katolikusok utolsó „jogképtelenségeit“ megszüntető bill, febr. 16kán élénk vitakozás után, bizottsági külön tanácskozára bocsátott. Legjelentekesb pontjai közé tartozik amaz eddigelő fenálló megszorítás, mely szerint Irland lordkancellárja csak protestans lehet, eltöröltetése.

AMERIKA. Eriesson kapitánynak a' gőzhajózás körüli új találmánya, mely szerint két új készület: „gőzítő“ és „sűrítő“ által a' felhasznált gőz ismét vizzé változtatván, a' katalanba visszavezettetik, osztatlan figyelmet gerjeszt 's tökéletesnek állítatik. Eredvényeinek legfőbbbei: a' katalan két három annyi időig tartana mint most; — a' tüzeléskor egyötöde megtakarítatnék; a' katalan szétlattanása végkép akadályozhatatnék.

36ik szám.

E R T E S Í T Ő.

1848.

Gőzhajózási hirdetvény.

Minthogy csak a' folyó 1848ik eszt. martius hónap folytán tartandó közgyűlés fogja meghatározni az 1847ik évre eső felül-osztalékokat, a' folyó kamatfizetés azonban 1848ik eszt. martius 1jén meg fog történni, ennél fogva az első es. kir. szab. dunagőzhajózási társaság igazgatósága ezennel tudomásul adja, miszerint addig is az 1848iki martius 1jére eső kamatok szokott mód szerint ugymint:

egy egész részvényre 12 frt 30 kr.

egy fél részvényre 6 frt. 15 kr.

ugyszinte az 500 pftos kötelezvényekre járó fél éves kamatok 12 frt 30 krral.

az illető szelvények átadása mellett folyó eszt. martius 1jétől kezdve a' társaság pénztáránál Bécsben (Bauernmarkt Nro 582.) és Pesten a' főügyvivőség hivatalában ki fog fizetelni.

A' részvény-szelvények fizetés alkalmakor egy jeggyel megbélyegezve vissza fognak adni azért, hogy ha a' közgyűlés magasb osztalékokat határozzon, a' még azokra eső osztlet, a' megbélyegezett szelvények visszaszadása mellett, ki fizethetessék.

Azon új kibocsátásu részvény-szelvények, melyek a' közgyűlés által meghatározandó magasb osztalékban még nem részesültek, egy egész részvényre eső 11 frt 27 1/2 pengő krral fognak fizetelni. — Kelt Bécsben, február 27kén 1848. As első es. kir. szab. Dunagőzhajózási-társaság igazgatósága által. 2—3

Az Ausztriai Nemzeti bank állása 1848. febr. 29.

A' mostani politikai események következtében azon hir terjesztett el, mintha a' bankjegyeknek teljes névszerinti értékben ezüstpénzzé fölváltását az áthozó mindenkori kívánságára a' nemzeti (ausztriai) banknál nem eszközlenék azonnal. Ezen hir valótlanúsága 's helytelensége felől mindenki maga győződhetik meg, miután megegyezőleg a' legfelsőbb helyről erédit bank-szabályok 15. §-za rendelkezéssel, az ausztr. nemzeti bank váltópénztáránál, a' bankjegyek fölesértetése bankszerű ezüstpénzzel, mindenkori kívánságra, úgy mint eddigelő, szakadatlanul azonnal történi. A' bankigazgatóság úgy hiszi, mikép ama hirt 's az általa támaszthatott aggádmakokat nem hiszhatja megjobban, mint ha az ausztr. nemzeti bank febr. 29kei (1848.) állását ezennel köz tudomásra juttatja.

Állása az ausztr. nemzeti banknak febr. 29kén 1848. Tevéleges: bankszerűleg vevett ezüstpénz: 65,058,351 fl. s³/₄ kr., leszámított összegzek a' tárczában (megszünök 5 és 95 nap közt): 86,295,505 fl. 54 kr., letéti zálogok előlegezések mellett, visszafizetendők legfőbb 90 nap alatt: 12,602,500 fl., jelzálogos státusadósság: 81,387,264 fl. 23³/₄ kr., biztosított kölcsön Magyarország (Budapest) számára: 1,081,809 fl. 45 kr. Összesen: 246,425,431 fl. 11³/₄ kr. Szenvedőleges bankjegyforgalom: 214,146,440 fl., folyó számadási fizetések: 1,906,391 fl. 11³/₄ kr., banktőke 50,621 részvényben az eredeti (600 pftnyi betétel szerint egy részvény fejében): 30,372,600. Összesen, 246,425,431 fl. 11³/₄ kr. — Bécs, mart 5. 1848. Báro L e d e r e r Károly bankkormányzó. Ns. Co ith Keresztély Henrik bankigazgató. 3—3

Dunavizállás: Budán, mart. 19kén: 7' 1" 5" az 0 föltől.

Szerkeszti Helmezy Mihály. — Nyomatik Trattner-Károlyi betűvel, uri-utca 453. szám.